VAKIFLAR Dergisi

XXV. Sayı

ISSN **1011-7474**

Fiatı: 500.000 TL. KDV Dahil / 20 $

SAHİBİ
Vakıflar Genel Müdürlüğü Adına
Bayram ŞİBİL

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
İbrahim ATEŞ

İNCELEME KURULU
İbrahim ATEŞ
Prof.Dr.Bahaeddin YEDİYILDIZ
Prof.Dr.Refet YİNANÇ
Dr.Mehmet ÖNDER
Sadi BAYRAM
Mehmet NARİNCE

TEKNİK YÖNETMEN
Sadi BAYRAM
Mehmet NARİNCE

TASHİH
Hüseyin BAŞKAYA

Yayınlanan yazılarda ileri sürülen fikir, yorumlardan yazı sahipleri sorumludur.

Makaleler kaynak gösterilmek kaydı ile iktibas edilebilir.

Ön Kapak

Gazi Koca Mustafa Paşa Külliyesi, genel görünüş. (Foto: Fatih MÜDERİSOĞLU)

Arka Kapak

Evliya Çelebi'nin naklettiğine göre Gebze'nin 16. yüzyıldaki görünüşü. (H.G. YURTAYDIN)

Telefon (Ankara)
11 34 63 - 324 48 16 / 127-133

BASILDIĞI YER:
Sistem Ofset
Tel: 229 18 81 - 231 32 57

ANKARA 1995

İÇİNDEKİLER

Prof.Dr.Zafer BAYBURTLUOĞLU
Caca Oğlu Nureddin'in Vakfiyesi'nde Adı Geçen Yapılar.....5

Prof.Dr.Orhan Cezmi TUNCER
Diyarbakır-Bitlis Kervan Yolu ve Üzerindeki Hanlarımız.....9

Doç.Dr.Tanju CANTAY
Amasya Sultan Mesud Türbesi'nin İnşa Yılı 35

Yrd.Doç.Dr.Mehmet ÖZKARCI
Gaziantep Lala Mustafa Paşa Külliyesi.....39

Dr.Fatih MÜDERRİSOĞLU
Bâni Çoban Mustafa Paşa ve Bir Osmanlı Şehri Gebze.....67

Mustafa DENKTAŞ
Karaman'daki Klasik Devir Osmanlı Yapıları.....125

Doç.Dr.Bekir DENİZ
Aksaray-Melik Mahmud Gazi Hangâhı (Darphane) Kazısı-1993 (Önrapor).....147

Hayati BİNLER-Ali KILCI
Sinaneddin Medresesi.....165

Yıldıray ÖZBEK
Silifke Alâeddin Camii ve Tarihlendirilmesi Üzerine Notlar.....197

Prof.Dr.H.Örçün BARIŞTA
Sarayönü ve Ladik'te Bulunan Türk Halılarından Bazı Örnekler.....211

Doç.Dr.Hasan YÜKSEL
Selçuklular Döneminden Kalma Bir Vefaî Zaviyesi (Şeyh Marzubân Zaviyesi).....235

Yrd.Doç.Ömer DEMİREL
Sivas Mevlevîhanesi ve Mevlevî Şeyhlerinin Sosyal Hayatlarına Dair Bazı Tesbitler.....251

Dr.Celal Özer EMİROĞLU-Hülya EMİROĞLU
Karaözü'nün Tarihi Önemi ve Kültürel Değerleri....257

Dr.Mehmet ÖNDER
Konya'da Karatay Medresesi Portali.....267

Doç.Dr.Atillâ ÇETİN
Divân-ı Hümâyun/Beğlikçi Kalemi'nin Görevleri ve İşleyişi Hakkında Önemli Bir Belge (1211/1797)....271

Ahmet Turan HAZAR
Ulema ve Camileriyle Kilis Medreseleri.....285

Dr.Nazif ÖZTÜRK
Yeni Vakıfların Amaç Kavramları Üzerine Bazı Düşünceler.....291

Prof.Dr.Hüseyin MEMİŞOĞLU
Bulgaristan'da Cemaati İslamiye ve Vakıf Kurumları.....297

SİNANEDDİN MEDRESESİ

Hayati BİNLER - Ali KILCI

Korkuteli Sinaneddin Medresesi, hakkında bir kaç yayın[1] olmasına rağmen, genellikle pek bilinmeyen bir eserdir. Medrese bugünkü şehrin 3 km. kadar batısında eski Korkuteli'nin Haringâh mevkiinde bulunmaktadır. Medresenin hemen yakınında Hamidoğulları devrinde yapılmış Alâaddin Camii yer alır [2]. Korkuteli çayının kenarında düz bir alana yapılan medresenin hemen yanına son yıllarda yapılan Korkuteli Barajı çevrenin arazi şeklini değiştirmiş, medresenin batısı tamamen kapanarak bir tepe haline gelmiştir. Medresenin çevresinde eski şehir dokusundan bazı evler kalmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce Medresede 1970'li yıllarda bir onarım yapılmışsa da eserin çoğu kısmı tamamlanmamıştır. Genelde iyi durumda olan bu eser Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 1992-93 yılları onarım programına alınmıştır. Bu çalışmamızda eserin halihazır durumu incelenmiş, vakıf kayıtları ve daha önce yapılan onarımlar için araştırma yapılmıştır. Bu arada araştırma hafriyatı da yapılarak eserin aslî durumu hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Eldeki veriler ile aynı devir ve benzeri medreselerle mukayese çalışmaları neticesinde, medresenin restitüsyonu tartışılmış ve neticede bir restorasyon projesi hazırlanmıştır. Kullanım için de esere en uygun olarak düşündüğümüz müze fonksiyonu verilmiştir.

KORKUTELİ'NİN KISA TARİHÇESİ:

Antalya ve yöresi Selçuklular tarafından 1206 yılında fethedilmiştir [3]. Ancak 1216 yılında Kıbrıslılar tarafından geri alınmışsa da aynı yıl Selçuklu Sultanı İzzeddin Keykavus tarafından kesin olarak fethedilmiştir[4].

Hamidoğulları Beyliğinin kurucusu olan Dündar Bey, Beyliğin merkezini Uluborlu'dan Eğirdir'e taşıdıktan sonra güneye doğru yönelerek önce Gölhisar ve Korkuteli'yi fethetmiştir. Daha sonra Antalya'yı da ele geçirerek yörenin idaresini Antalya merkez olmak üzere kardeşi Yunus Bey'e 1307 yılında vermiştir[5]. Böylece Hamidoğulları Beyliği'nin Antalya şubesi kurulmuştur. Selçuklu devrinde başlıyan Türkleştirme hareketleri bu devirde tamamlanmış, bölgedeki imar faaliyetleri sürdürülmüştür.

---

1. UZUNÇARŞILI, İ.Hakkı., **Kitabeler**, İstanbul, 1347 (1929) s.249; RIEFSTAHL, Rudolf M., **Turkish Architecture in Southwestern Anatolia**, Cambridge, 1931 s.91; SÖZEN, Metin, **Anadolu Medreseleri Selçuklu ve Beylikler Devri** C.1, İstanbul, 1970, s.173-178; ERKEN, Sabih, **Türkiye'de Vakıf Abide ve Eski Eserler** C.1, Ankara, 1972, s.603-606; ASLANAPA, Oktay, **Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı 14. Yüzyıl**, İstanbul, 1977, s.178.

   Medrese hakkında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde hazırlanan tez önemli bir çalışmadır. TUNCER,Mehmet Bahattin, The Medrese of Emir Sinaneddin in Korkuteli-Antalya, METV,Faculty of Architeture, Ankara 1984. Bu tezi inceleme fırsatımız oldu ancak makaleyi ve çizimleri etkileyecek bir yararlanma olmamıştır. Araştırmacı medreseye kimsesiz çocuklar yurdu fonksiyonu vermiştir.

2. Cami oldukça enteresan bir yapıdır. Sadece dış duvarları ve taç kapısı harap bir halde günümüze gelebilen, kitabesi olmayan cami hakkında düzenli bir araştırma yoktur. Mevcut tuğla minare Osmanlı döneminde ilave edilmiştir.

   Evliya Çelebi de yapıyı Sultan Alâaddin Camii diye tanıtmıştır. **Evliya Çelebi Seyahatnamesi** (Çev.Zuhuri Danışman) C.III, İstanbul. 1971 s. 170) Ayrıca Sabih Erken, **Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler**, Cilt, 1 Ankara 1971 s. 602'de bir tanıtımı vardır.

3. UZUNÇARŞILI, İ.H., **a.g.e.**, s.248

4. TURAN, Osman, **Türkiye Selçukluları Hakkında Resmî Vesikalar**, Ankara, 1958, s.103

5. UZUNÇARŞILI, İ.H. **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri**, Ankara, 1984, s.63-67

Yunus Bey'den sonra yerine oğlu Mahmud Bey geçmiş Korkuteli'nin idaresi de ayrılarak buraya Yunus Bey'in diğer oğlu Sinaneddin (Sinan'üddin) lakaplı Hızır Bey tayin edilmiştir. Mahmud Bey'in Moğolların Anadolu Valisi Demirtaş'la birlikte Mısır'a kaçması üzerine Hızır Bey 1327 yılında Antalya beyi olmuştur[6].

Mahmud Bey'in oğlu Zincirkıran (Zincirşiken) lakabı ile meşhur Mübârizüddin (Mübâriz'üd-dîn) Mehmed Bey, Dadı Bey'den sonra Antalya beyi olmuşsa da 1361 yılında Kıbrıs kralı Pierre'nin Antalya'yı ele geçirmesi üzerine Korkuteli'ye çekilerek artık merkezden ayrılmış olan beyliği buradan idare etmeğe başlamıştır. Ancak uzun mücadelelerden sonra 1373 yılında Antalya'yı Kıbrıslılardan geri alarak idare merkezini tekrar Antalya'ya taşımıştır[7].

Antalya yöresi Yıldırım Beyazıd tarafından 1390 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır. Daha sonra XV. asır başındaki Timur istilâsiyle Osmanlılar Korkuteli'nden çekilmiştir. Hamidoğullarından Osman Bey burada beyliği tekrar ele geçirmiştir.Antalya da ise Hamza Bey Osmanlı idaresini sürdürmekte idi. Osman Bey Antalya'yı ele geçirmek için hayli uğraşmasına rağmen muvaffak olamamıştır. 1423 yılında Karamanoğlu Mehmed Bey'le Antalya'yı ele geçirmek için birleştiği sırada Hamza Bey Korkuteli'ye ani bir baskın yaparak; Osman Bey'i öldürmüş ve şehri Osmanlı ülkesine tekrar katmıştır.

II.Bayezid'in oğlu Şehzade Korkud (1470-1513)1502 yılında Antalya sancağına tayin olmuştur. Burada 1509 yılına kadar kalmış, bir ara Mısır'a gitmiş 1511 yılında daha önce geldiği Saruhan sancağına dönmüştür[8].

Evliya Çelebi XVII. asırda Korkuteli'yi ziyaret etmiştir. O zaman da Antalya'nın yaylağı olarak kullanılan kasabanın müftü ve kadı gibi görevlilerinin kışın Antalya'da oturup yazları buraya geldiğini, pek çok mescidin yanısıra 3 camii olduğunu, bir medrese, bir han, bir hamam ile Sultan Alâaddin'in bir imaretini bildirmektedir.[9]

XIX. yüzyılın sonlarına doğru Korkuteli, ilk kurulduğu yerden Antalya-Elmalı istikametine doğru bahçelerin arasına kaydırılmıştır. Eski yerleşim yerinde cami ve medrese ile çevresinde bahçeler içinde evleri olan bir mahalle kalmıştır.

Yunanca *"boğaz"* mânâsına gden *"stanoz"*dan türemiş olan *"istanos"* ismi yerine, Osmanlı devri sonlarında Korkuteli isminin benimsenmesi; Şehzsâde Korkud'un uzun yıllar burada sancak beyliği yapması sebebi ile tercih edilmiştir[10].

YAPININ TARİHLENDİRİLMESİ:

Medresenin kapı kemeri üstünde bulunan nesih hatla yazılmış olan beş satırlık kitabeyi İ.H.Uzunçarşılı okumuştur[11]. Kitabenin Türkçe anlamı şöyledir:

"Bu mübarek medresenin yapılmasını Hamid oğlu, İlyas oğlu, Câlis oğlu Emir Sinaneddin-Allah ömrüne yardım etsin 719 yılı aylarında emretti."

Bu kitabeye göre medrese H. 719 / M. 1319 yılında yapılmıştır. Riefstahl Medresenin banisini Süleyman Fikri Bey'den aldığına göre *"Nişan (eddin...ibni) İlyas ibni el Hamid"* olarak belirtmiş ve dördüncü satırın sonunu okuyamamıştır[12]. Fakat daha sonra Uzunçarşılı kitabede banînin ismini *"Emir Sinaneddin Calis bin İlyas"* şeklinde okumuştur.

Taç kapının üstünde uzanan diğer kitabe şeridi baraj inşası sırasında kısmen kırılmıştır. Burada Hz.Ali'nin Arapça bir beyiti yazılıdır.

Türkçesi:

Ey ilim taleb eden, takvaya sarıl,
Uykuyu bırak, çok yemeyi terket.

Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde yapılan araştırmada İstanos vakıfları arasında Sinaneddin Medresesi adı ile bir kayda rastlanılamamıştır. Burada sadece *"İstanos'ta Sultan Hatun Medresesi Vakfı"*na ait 7 Muharrem 1273 (1856) ve 29 Safer 1290 (1873) tarihlerinde yapılmış iki adet müderris tayinine ait şahsiyet kaydı vardır. (Tablo 1)

Bu medrese, kitabesine göre Câlis bin İlyas *tarafından yaptırılmış* olmakla birlikte henüz kimliği tam olarak bilinemeyen belki de İlyas Bey'in yakını olan bir *"Sultan Hatun"* tarafından vakfedildiğini söylemek mümkündür. Hattâ Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 1140 no'lu hurufat defterinin 72 nci sayfasındaki Zilkade 1108 (1697) tarihli *"İstanos'ta Sultan Hatun'a dernigân kân zaviyesinde zaviyedar Şeyh Eyyüb fevt, Seyyid*

6. UZUNÇARŞILI, İ.H., **a.g.e.**, s.67
7. VARLIK, M.Çetin, "Anadolu Beylikleri", **Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi,** C.8, İstanbul 1989, s.567
8. UZUNÇARŞILI, İ.H., **a.g.e.**, s.69
9. Evliya Çelebi,.s.170
10. Korkud maddesi, **Türk Ansiklopedisi,** C.22, Ankara, 1975, s.228-229. Ayrıca Ankara'da bugün Sincan'a bağlı olan Yenikent civarındaki Zir Köyünün de eski ismi İstanos idi. Bak. ÖZDEMİR, Rıfat, XIX.Yüzyılın İlk Yarısında ANKARA, Ankara, 1986, s. 138
11. UZUNÇARŞILI, İ.Hakki, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu ve Karakoyunlu Devletleri,** Ankara,1969, s.67
12. RIEFSTAHL, R.M., **a.g.e.** resim no: 208

İbrahim'e hasbî inâyet" şeklindeki bir kayıttan Sultan Hatun'un burada bir de zaviyesi olduğu anlaşılmaktadır[13].

YAPININ TANITILMASI:

Medrese, kitabesine göre Sinaneddin Calis Bin İlyas tarafından H. 719 / M. 1319 yılında yaptırılmıştır. Yapı 18.34x16.25m. ölçülerinde kareye yakın dikdörtgen plânlı olup ana eksen doğu-batı istikametindedir.İki katlı açık avlulu ve iki eyvanlı *medreseler* tipine giren yapı, dıştan bakınca masif bir kütle intibaı bırakmaktadır.

Medresenin sade taçkapısı batı cephede yer almaktadır. Simetrik bir düzene sahip bu cephede ortada bulunan taçkapı cepheden biraz dışa taşarak ve cephe boyunca yükselmektedir. Sivri kemerli geniş bir niş içerisinde basık kemerli kapı bulunmaktadır. Nişin kemeri, altı kabartma olarak yapılmış akantus yaprakları ile süslü, üstü biri yuvarlak, diğeri köşeli üstüste konmuş iki tablayı andıran bir çıkıntı şeklinde devşirme malzemeden yapılmış bir silmeye oturmaktadır. Taçkapı nişinin kemer üzengi seviyesinin altındaki köşeleri yuvarlatılarak sütunce haline getirilmiştir. Sade yüzlü niş kemerinin üstünde şerit halinde iri nesih hatla yazılmış Arapça bir beyit bulunmaktadır. Bu kısım ve üzerinde bulunan iki taş sırası Korkuteli Barajı yapılırken atılan dinamitler sebebiyle ortadan kırılmıştır.

Taçkapı nişini üç yandan kuşatan iki geniş bordür dışa doğru kademelenmektedir. İçteki bordür üzerinde herhangi bir işleme ve bezeme yoktur. Dış bordürdeki bezeme, derin olmayan sathî bir taş işçiliği ile yapılmıştır. Buradaki süsleme, kolları iki paralel hattın meydana getirdiği yıldızlar şeklinde olup bu yıldızlar on kolludur. Aralarda iri beşgenler, küçük beş kollu yıldızlar ve üçgenler meydana gelmiştir. Taçkapı iki köşedeki birer yarım sütunce ile sınırlanmıştır. Bu sütunceler, nebatî süslemeli, iki kademeli ve konik başlıklarla nihayetlenmektedir. Devşirme taşlardan birisine işlenmiş olan Yunanca bir kitabe, taçkapının batıya bakan dış yüzünde, yaklaşık kemerin üzengisi hizasında kullanılmıştır. Medresenin inşa kitabesi niş kemeri içerisinde üst kısımda, üstü kemerli bir taş üzerine beş satır halinde kazılmıştır.

Taçkapı nişinin iki yanında birer mihrabiye vardır. Mihrabiyelerin nişleri üç kenarlıdır. İki köşedeki sütünceler balık sırtı şeklinde olup tepelerine zar başlığı işlenmiştir. Nişin üstü üç kademeli mukarnas süslü kavsara ile biter. Kavsaranın iki yanındaki köşe başlıkları (üçgen alan) yaprak ve dallarla süslenmiştir.

Batı cephede taçkapının iki yanında dikdörtgen birer pencere ile bunların iki yanında ve üstünde üçer adet mazgal pencere bulunmaktadır. Dikdörtgen pencerelerin söve ve lentolarında tek parça taşlar kullanılmıştır.

Ön ve diğer ceplerin üst kısmında beden duvarı herhangi bir silme olmadan düz olarak bitmektedir. Doğu ve batı cephelerde duvar üstündeki delikler, ahşap çörtenlerle dam sularının akıtıldığını göstermektedir. Sağır bir görünüme sahip güney cephesinde, sadece alt kat odalarının birer, köşe odalarının mazgal pencereleri sıralanmıştır. Doğuda simetrik bir cephe anlayışı hakimdir. Zemin kata açılan üç dikdörtgen pencere köşe odaları ve ana eyvana açılmaktadır. Orta pencere yani eyvanın penceresi üstünde sivri kemerli bir pencere, yandakilerin üstünde ikisi zemin ikisi üst kata açılan ikişer sıralı dörder mazgal pencere yer almaktadır. Kuzey cephede altta bir büyük, üç mazgal pencere; üstte beş mazgal pencere vardır.

Taçkapıdaki basık kemerli giriş kapısının söveleri yekpâre taştan olmayıp sıra taşından meydana gelmiştir. Kemerin üzengisi her iki tarafta "S" profilli konsollara oturur. Bu kemerin arkasında duvarın devamını taşıyan daha yüksek bir kotta ve daha basık profilli bir kemer bulunmaktadır. İç kısımda önce beşik tonozlu dar bir giriş eyvanı bulunmaktadır. Bu kısmı örten sivri beşik tonoz yıkılmıştır. Buradan iki yanda yer alan köşe hücrelerine basık kemerli birer kapı ile girilir. Dikdörtgen plânlı köşe odaları iki kat boyunca yükselmektedir. İki katı ayıran ahşap kirişlemeler yokolmuştur.Yalnız duvarlarda kiriş ve kirişi taşıyan yastık izleri görülebilmektedir. Bu odaların kapılarının karşısına gelen duvarlarda kerpiç ve moloz taştan muhdes olarak yapılmış ocak ve nişler bulunmaktadır. Girişin sağında bulunan odanın doğu duvarında sonradan oluşan merdiven şeklindeki bir kalıntı görülmektedir.

Avlunun iki yanında üçer devşirme sütun tarafından taşınan revak kemerleri sıralanmaktadır. Bu kemerlere oturan iri sal taşları üst kat revakının tabanını meydana getirmektedir. Her iki tarfta üst kat revak zemininin batı uçlarında bulunan, kareye yakın boşlukların (91 x 97 cm.) merdiven boşluğu olması muhtemeldir. Ancak burasının normal ölçülerdeki bir merdiven için çok dar oluşu sebebiyle burası ancak ahşap bir merdivenin kurulmasına imkan vermektedir.

Kemerlerin ahşap gergilerle desteklendiğini sütun başlıklarındaki yuvalardan anlamaktayız. Bu medresede kullanılan sütün başlıklarının benzerini göremedik. Muhtemelen devşirme olan sütun başlıklarına göre sütunlar yapılmışlardır. Değişik süslemeler gösterirler. Avluya girildiğinde kuzey revakın doğusundaki ve güney revakta iki uçtaki sütün

13. Sultan Hatun Vakfiyesi Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde bulunamadığı gibi Korkuteli de yaptığımız soruşturmada halk elinde de herhangi bir belge bulunamamıştır. Belediye Başkanı Turgut Manavoğlu Korkuteli'de bulunan eski hamamın da Sultan Hatun Vakfından olduğu nu gördüğü tapu kayıtlarına istinaden söylemiştir. ayrıca Antalya'da bulunan Nâzır Hamamının da Sultan Hatun Vakfından olduğu resmî tapu kayıtlardan öğrenilmiştir.

başlıkları aynı tiptedir. Dört yüzlü, altı sekizgen, üstü kare başlıkların süslemeleri düz kabartma olarak yapılmıştır. Köşeler dilimli yaprak şeklindedir. Her yüzün ortasındaki birer iri noktayı kuşatan yaprakla süslenmiştir.

İkinci başlık türü güney revakın ortadaki sütunundadır. Bunun süsleme şeması diğerleri ile benzemektedir. Farkı ortadaki noktanın gülçe şeklinde, çevresindeki yaprağın çok dallı rûmî şeklinde olmasıdır.

Üçüncü sütun başlığı, kuzey revakın ortasında yer alır. Form olarak diğerleri ile aynıdır.Süsleme şeması farklıdır. Başlığın her yüzü üstten ve alttan birbiri ile birleşmiş üst üste binen lale motifleri kuşağı ile süslüdür. Bu ve buraya kadar anlatılan dört sütun başlığının kare tabla şeklindeki üstleri birbirine geçmeli palmet dizileriyle süslenmiştir.

Diğerlerinden farklı kuzey revakın batı ucundaki sütun başlığının kare üst tablası işlenmemiştir. Alt kısmı dairedir. Dört yüzündeki motifler detaylı olarak işlenmiştir. Ortada bulunan birer iri rozetin içi bitişik küçük yapraklarla süslüdür. Rozetleri kuşatan iri iki rûmi yaprak alttan birer düğümle birleşirler. Köşelerde birer yaprak demeti ve üzerleri yaprakla süslü küçük rozetler vardır.

Revak gerisinde sıralanan üçer oda dikdörtgen plânlıdır. Üstleri moloz taşla örülmüş beşik tonozla örtülmüştür. Basık kemerli kapıların üstünde ayrıca sivri kemerli birer üst pencere bulunmaktadır. Pencerelerin şebekelerine ait herhangi bir iz bulunmamaktadır. Güney kanat odalarında kapının karşısındaki mazgal pencerelerin etrafı sonradan niş şeklinde gayri nizamî olarak açılmıştır.

Ana eyvanın kemeri çift satıhlıdır. Eyvanın kesme taş cephesi basit pahlı bir silme ile"U"şeklinde çevrelenir.

Ana eyvanın moloz taşla örülü tonozunun üzengi seviyesinde iki yanda alt kısmı akantus yaprakları ile süslü, üst kısmı düz bir şekilde olan konsol sıralanır. Devşirme malzemeden olan bu konsol her iki tarafta muhtelif uzunluktaki dörder parçadan oluşmaktadır. Eyvanın güneyinde basit bir mihrabiye nişi ile kuzeyinde dikdörtgen şeklinde bir niş vardır.

Ana eyvanın iki yanındaki kare plânlı köşe odalarına revak sonundaki basık kemerli birer kapı ile girilmektedir. İki kat boyunca yükselen bu odaları bölen ahşap kirişleme ve yastıklar yok olmuş olup izleri yerinde durmaktadır. Güneydeki odanın güney duvarında bir niş vardır. Bu odalar doğuda bulunan alt kısımda dikdörtgen, üst kısımda mazgal tipindeki pencere ile aydınlanır.

Alt kattaki bütün odaların ve eyvanların zemini toprak olarak görülmüştür. Ana eyvanın zemin seviyesi avlu toprak seviyesinden yaklaşık olarak 40-50 cm. yüksektir.

Üst kat revakları halen yıkılmış olup döşeme taşları da genelde düşmüştür. Bu revakların yıkık olması sebebiyle aslî hali için herhangi bir tahmin yürütmek zordur. Odaların avlu yüzleri ve tonoz örtüleri moloz taştan yapılmıştır. Kapılar ahşap lentoludur. Kenarlarında ayrıca bir söve bulunmayıp moloz taştandır. Oda kapılarının üstlerinde birer adet mazgal pencere açılmıştır. Köşelerdeki odaların kapıları revak sonlarından açılmaktadır, kapı üstleri devşirme taş lentoludur. Odalarda tonozlarda baca delikleri vardır. Burada kerpiç ocaklar vardır.

Kapı kenarları avluya yakın olan kısımlarda yonutaşı, oda taraflarında ise moloz taş sırası ile oluşmuştur. Üst kat odalarının döşemesi topraktır.

MALZEME VE TEKNİK:

Medresede dış duvarların tamamı, alt katın iç duvarları, kemerler, ana eyvanın cephesi düzgün kesme taşla yapılmıştır. Bunlar çoğunlukla devşirme taştır. Süslemeli bazı devşirme taşlar bilhassa iç kısımda süslemeli tarafı görünecek şekilde kullanıldığı gibi, bazılarının da orjinal işlemeli yüzleri duvarın görünmeyen tarafına getirilmiş; dışı da kullanıldığı yere göre yonulmuştur. Buna örnek; taçkapının kenar sütuncesinin soldan aşağıya düşen köşe taşıdır. Medresenin yerinde veya yakınında muhtemelen antik devre ait tapınak vardı, eserin inşâsında kullanılan malzemenin çoğunluğu da bu yapıya aitti. Kesme taşlar düzgün sıralı olarak kullanılmış ve derz araları "**akça geçmez**" diye tabir edilen sıfır derzdir. Pencere çevrelerindeki lento ve söveler yekpâre taştan yapılmıştır. Alt kat odalarının kapı kemerleri de yekpâre taştandır. Kapı üstü pencerelerinin kemerleri ise iki parça taştan oluşmaktadır. Üst kat dört köşe odalarının kapı lentoları devşirme taştandır.

Revak sütunları yekpâre taştandır.Bunların bazıları yuvarlak, bazıları yivlidir. Ayrıca sütun boyları eşit olmadığından normal olanlar revak döşemesinin üstünde, uzunlar da döşemenin altına inmektedir. Güneydeki revak sütunlarından biri tehlikeli bir şekilde muhtelif yerlerden çatlamıştır. Revaklarda kullanılan devşirme sütunların bazıları kırıktır.

Bütün tonozlar, üst katın avlu cephesi, köşe odalarının iç kısmı moloz taşla örülmüştür. Üst kat odalarının kapı lentolarında, köşe odalarının pencere lentolarında ve ara bölmelerinde ahşap kullanılmıştır.

YAPININ GEÇİRDİĞİ ONARIMLAR

Mahallinde edindiğimiz bilgilere göre yapı geçen yüzyılda bir yangın geçirmiştir. Medresenin kulanılabilmesi için o zamanın sınırlı imkânlarına göre yapının aslına uymayan bir şekilde bazı ilâveler yapılmıştır. Bunlar medresenin alt katında giriş eyvanının iki yanındaki odalarda ve bazı üst

kat odalarında kerpiçten yapılmış ocaklar, ahşap çatı, üst kata çıkmak için ana eyvanın önünden ahşap bir merdiven ve ana eyvanın önündeki kerpiç duvardır. Bunu, yerinde gördüğümüz kerpiç ocaklar ve Riefstahl'ın kitabında bulunan medresenin eski fotoğrafı teyit etmektedir.

Medresede1970-71 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce önce umumî temizlik yapılmış, daha sonra çürümüş olan taşlar değiştirilmiş, şakülden kaçmış olan arka cephe kaplama taşları sökülmüş ve cephe kaplama taşları yenilenmiştir. Üst kat odalarının tonozlarının yıkık kısımları ve bu odaların revaka bakan avlu cepheleri onarılmıştır.

Medresenin sağlamlaştırılarak korunmasını amaçlayan bu onarımdan sonra yapı kaderine terkedilmiştir. Bilahere 1970'den sonraki yıllarda yapılan Korkuteli Barajının inşaası sırasında patlatılan dinamitler sebebiyle medresenin portali, özellikle üstteki kitabesi zarar görmüştür. Uzun yıllar öylece kalan eserin tekrar onarılarak bir fonksiyon verilmesi için 1987 yılında tekrar harekete geçilmiştir.

ARAŞTIRMA KAZISI SONUÇLARI

1990 yılının Aralık ayında yapılan araştırma kazısında taçkapı, giriş eyvanı, revaklar, avlu, ana eyvan ile bazı odalarda çalışma yapılmıştır.

Taçkapıda yapılan kazıda, orijinal taş döşeme ve taçkapının dış hizasında muhdes bir taş sırası bulunmuş, toprakla dolu olan mihrabiyelerin alt kısımları temizlenerek açığa çıkarılmıştır. Giriş kapısı açıklığında eşiğe rastlanılmamış olup düz döşeme dışarıdan içeriye doğru devam etmektedir. Giriş eyvanınının döşemesi temizlenmiştir. Eyvanın avlu ile birleştiği hatta düzensiz bazı taşlara rastlanılmıştır.

Revaklarda yapılan araştırmada herhangi bir sütun kaidesine rastlanılmamıştır. Sütunların devşirme olduğunu; bazı sütunların döşemeden aşağıya doğru inmesinden ve kimisinin yuvarlak kesitli kimisinin ise yivli olmasından anlaşılmaktadır. Revaklarda orjinal taş döşemeler ortaya çıkmıştır. Taş döşemeler revak eninde olup ana eyvan önünde de uzanmaktadır.

Avlunun ortasında herhangi bir döşeme kaplaması ve havuz izine rastlanılmamıştır. Avluda derine inildiğinde kuzey-doğu köşesinde bazı iri taşlar ve duvar kalıntısından medresenin bazı eski yapı kalıntıları üzerine yapıldığı anlaşılmaktadır.

Ana Eyvandaki araştırmada mihrap önünde orjinal taş döşeme bulunmuştur. Ana eyvanın avlu ile birleştiği kısımda rastlanan temel kalıntısı muhtemelen geçen asırda ana eyvanın önünün kapatılması için yapılan kerpiç duvarının temeline ait olmalıdır. Ana eyvanda sağlam döşeme izine sadece mihrap önünde rastlanılmış, diğer kısımlardaki döşme taşları tahrip edilmiştir.

Medresenin dört köşesinde bulunan odaların içi tamamen temizlenmiştir. alt ve üst kattaki bütün odalarda döşeme izine rastlanılamamıştır. alt kattaki girişin iki yanındaki odalarda kapının karşısındaki duvarlarda kerpiçten yapılmış muhdes ocaklar bulunmuştur. Üst kattaki yan odaların bazılarında da kerpiç ocak bulunmaktadır. Ana eyvanın iki yanındaki odalarda döşeme izine rastlanılmamış olup içte kapı önlerinde muhdes olduğu anlaşılan L şeklinde taş eşikler görülmüştür. Bunlar odaları kullanmak için oda zemininin yükseltilmesi sırasında konulmuş olmalıdır.

MUKAYESELİ ÇALIŞMA VE GENEL DEĞERLENDİRME:

Sinaneddin Medresesi genel özellikleriyle Selçuklu medreseleri hususiyetlerini göstermektedir. Plân tipi olarak iki katlı, açık avlulu, iki eyvanlı medreseler tipindedir. alt kat ve üst kat birbirinin tekrarıdır. Bu yönüyle yapı Selçukluk devrine ait Konya Sırçalı Medrese'ye (M.1242)[14] benzemektedir. Bu medrese ile Sinaneddin Medresesinin arasındaki fark, avlunun üç taraflı bir revlaka sahip olmasıdır. Sinaneddin Medresesi'nde merdiven yeri (daha önce belirtildiği şekilde) ahşap olması gerektiği halde burada avluya girişte iki yandadır. Sinaneddin Medresesinde alt kat revak kemerlerinin sütunlara oturmasına karşılık, Sırçalı Medrese de kemerler ayaklar tarafından taşınmaktadır. Sinaneddin Medresesinde ana eyvanın iki yanındaki köşe odaları birbirinden ahşap kirişleme ile ayrılmalarına karşılık, Sırçalı Meresede aynı yere tekâbül eden odalar tek katlı olup kubbe ile örtülmüştür.

Hamidoğulları devrine ait Eğirdir Dündar Bey Medresesi de (M. 1302)[15] açık avlulu, iki katlı, iki eyvanlı olması ve revakta taşıyıcı olarak sütunların kullanılması, alt katta oda kapılarının üzerinde kemerli pencerelerin bulunması, revak döşemesinde yonutaşı kullanılmış olması ve sütun kaidelerinin olmayışı yönleriyle Sinaneddin Medresesiyle benzerlik arzetmektedir. Yalnız bu medresede revaklar Sinaneddin Medresesindekinin aksine üç taraflıdır. Dündar Bey Medresesi giriş eyvanının yanında bir yerine iki oda olması, ana eyvan yanında bir yerine iki oda bulunması, merdivenlerinin (ancak doğudaki merdiven onarım sırasında yapılmamıştır) avlu yerine revaklardan çıkması, revak kemerlerinin iki satıhlı olması gibi hususlarıyla Sinaneddin Medresesinden ayrılmaktadır.

Karamanoğullarına ait Ermenek'te bulunan Tol Medrese (M.1339)[16] açık avlulu olması, revaktaki taşıyıcıların sütun oluşu gibi özellikleriyle Sinaneddin Medresesine benzemektedir. Ancak,

14. KURAN, A.**Anadolu Medreseli,** I.Cilt, Ankara, 1969, s.74

15. Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, 32.03-/2 numaralı Isparta Eğirdir Dündar bey Medresesi dosyası

16. Kuran, A., **a.g.m.**, s.210

revaklarının iki yerine üç kollu, eyvanlarının iki yerine üç adet olması; avlusunda havuz bulunması, ana eyvan bitişiğinde bulunan odaların ahşap kirişleme yerine kubbe ile örtülmesi, giriş cephesinde sağlı sollu birer oda yerine iki ve üç oda tanzim edilmiş olması gibi özellikleriyle Sinaneddin Medresesinden ayrılmaktadır.

Niğde'de bulunan Akmedrese (M. 1409) Karamanoğulları devrine aittir[17] İki katlı, açık avlulu olması yönüyle Sinaneddin Medresesine benzemektedir. Fakat, ön cephedeki balkon şeklindeki galerilerin olması, revaklarının iki kol yerine üç kol oluşu, üst katında iki yerine dört eyvanın bulunması, revak kemerlerini sütun yerine ayakların taşıması, avluda havuz olması, merdivenlerin giriş eyvanının hemen yanında tanzim edilmesi, ana eyvan bitişiğindeki odaların ahşap kirişleme ile bölünmesi yerine tek katlı ve kubbeli odaların oluşu gibi özellikleri ile Sinaneddin Medresesinden farklılık göstermektedir.

Amasya'da bulunan ve İlhanlılar devrinde yapılan Bimarhane (M.1308)[18] açık avlulu, karşılıklı iki revaklı olması, köşe odaların yerleşim şeklinin aynı olması gibi özellikleriyle Sinaneddin Medresesiyle benzerdir. Ancak, tek katlı oluşu, girişin iki yanında dar birer eyvanın olması, giriş cephesinde köşe kulelerine sahip olması gibi özellikleriyle farklılık göstermektedir.

RESTİTÜSYON:

Üst katın revaka bakan duvarları moloz taştan yapılmıştır. Buranın da diğer duvarlar gibi yonutaşı olmasının gerektiği düşünülebilir. O zaman bu kısımlar geçen yüzyıldaki yangında veya daha önce vuku bulan başka bir olay neticesinde üst katın tahrip olmasından sonra yapılan onarımda (daha önce de bahsedildiği gibi maddî imkânsızlıklar sebebiyle) yonutaşı yerine moloz taşla yenilenmiş olduğu akla gelmektedir. İkinci ihtimal olarak üst katın avlu cephesinin orjinalinde moloz taş üzerine sıvalı olduğu düşünülebilir.Fakat ana eyvan kemeri çerçevesinin hemen yakınında moloz ve yonutaşlarının beraberce olması gözönüne alınırsa brinci ihtimal akla daha yatkındır. Çünkü ikinci ihtimalde bahsedilen- alt katın yonu taşı, üst katın moloz taş olarak inşaası şeklindeki- uygulama, malzeme kullanımı yönünden ve estetik açıdan uygun değildir.

Üst kata çıkış merdivenleri konusuyla ilgili olarak karşımıza çıkan önemli iz, revak tavanının başında bulunan kare boşluklardır. Diğeri güneybatı köşedeki odanın doğu duvarında üst kattaki revaka açılan oda kapısına doğru çıkıyor imajını veren ve merdiven basamağına benzeyen duvar yüzündeki taş parçalarıdır[19]. Aşağı kısımlarda merdiven basamağına ait ne bir konsol çıkıntısı ne de bir basamak yuvası yoktur. Bunlara rağmen burasının merdiven olduğu kabul edildiği takdirde;

1. Merdiven girişi oda kapısına denk gelmektedir ve yeterli basamak konulamamaktadır.

2. Böyle bir merdiven sebebiyle bu köşe mekânının ahşap bölmeyle oluşturulan üst katının bütünlüğü temin edilememektedir.

3. Ayrıca alt kat odası da bölünmüş olmaktadır.

Bu odanın karşısındaki odada bu tarz bir izin olmaması, diğer odadaki izin tesadüfen meydana geldiğini düşündürmektedir.Merdiven için hiç bir mekânda veya duvarda ne ahşap ne de kârgir bir ize rastlanmamıştır. Bu nedenle her iki revaka da çıkış, avlu içinden muhtemelen batı tarafındaki köşelerden ahşap merdivenle olması mümkündür. Riefstahl'da yayınlanan fotoğrafta[20] ana eyvan önünde görülen ahşap merdiven, bahsedilen yangından önce de merdivenin ahşap olduğuna işaret etmektedir.

Aynı döneme ait Eğirdir Dündar Bey Medresesi (M.1302) aslında iki katlı olup[21] üst kata çıkış merdivenleri girişin iki yanında bulunmaktadır ve yonutaşından yapılmıştır. Beylikler devrine ait iki katlı medreselerde orjinal merdivenler günümüzde bile bulunmaktadır. Niğde Akmedresenin de ikinci katına giriş eyvanının iki yanındaki merdivenlerden çıkılmaktadır[22]. Binaenaleyh, Sinaneddin Medresesinin merdiveni kargir olsa idi günümüze gelmiş olmalıydı. Bu sebeple merdiven ahşap olmalıdır.

Damda beden duvarlarının üst kısmında kuzey ve güney cephelerine mahsus olmak üzere ahşap çörten yuvaları bulunmaktadır. Bu durumda üst örtü toprak damlı olup toplanan sular ahşap çörtenlerden dışarıya atılmaktadır. Beden duvarlarının bitiminde silme bulunmamaktadır. Ancak, Riefstahl'ın kitabındaki fotoğrafta[23] geçen yüzyılda medresenin ahşap çatı ile kapatıldığı ve üzerine de alaturka kiremit döşendiği görülmektedir.Çatı duvarlardan yaklaşık 50-60 cm. dışarıya taşmaktadır.Yapının üstü muhtemelen çörtenli, toprak damlı veya yonutaşı kaplamalı olabileceği gibi ahşap çatı ile de örtülmüş olabilir.

Medresenin dış cephe pencerelerinin orijinal olduğu görülmektedir. Avlu cephesinde alt katta revaklara bakan kapı üzeri pencerelerinin orijinal olması kuvvetle muhtemeldir. Kemerlerin içinin dolu olması düşünülebilirse de dış duvardaki mazgal pencere ile karşılıklı olarak bir hava sirkülasyonunun olması Korkuteli gibi sıcak bir memlekette

17. Kuran, A., **a.g.e.**,s.129
18. Kuran, A., **a.g.e.**,s. 218
19. SÖZEN, M., **a.g.e.**, s.175'de üst kata çıkış merdivenleri batıdaki köşe odalarından gösterilmiştir.
20. RIEFSTAHL, R.M., **a.g.e.**, resim no: 208
21. UZUNÇARŞILI, İ.H., **Kitabeler**, İstanbul,1347 (1929), s.228
22. KURAN, Abdullah, "Karamanlı Medreseleri", **Vakıflar Dergisi** VIII, Ankara, 1969, s.217
23. RIEFSTAHL, R.M., **a.g.e.**, resim no: 208

ihtiyaçtır. Keza Eğirdir Dündarbey Medresesinin oda kapılarının üstünde kemerli pencereler hendesî şebekelidir. Aynı düzen Sinaneddin Medresesinin üst katında da mevcuttur. Ancak revak tarafındaki kapı üstü pencereleri geniş mazgal pencere tipindedir. Sinaneddin Medresesinde üst katta avluya bakan pencerelerin var olması muhakkak ise de formları tartışmalı gözükmektedir. Çünkü alt katttakı geniş ve kemerli olan pencerelere karşın üst kattakiler, düzensiz bir örgü ile mazgal tipinde inşa edilmiştir. Bu uyumsuzluk üst katta odaların revaklara bakan duvarlarının daha önce de bahsedildiği gibi önceki yüzyıllarda inşa edildiğini bize göstermektedir.

Gerekli bilgi bulgu ve doneler yeterli olmadığı için yapının restitüsyon projesi hazırlanmamış; sadece fikir bazında tartışılmıştır.

RESTORASYON PROJESİ:

Yapının restorasyon projesinde kazıda çıkan izlere uyularak revaklar, ana eyvan ile avlu, orijinal kot ve malzemeye(taş) göre yapılmıştır.Bunun yanısıra merdiven, çatı, üst kat revakaları genel mimarî, estetik ve restorasyon kaidelerine göre tamamlanmıştır. Onarımda genelde bozulmuş olan yonutaşı kaplamalar sökülerek yenilenecektir. Güneydeki revakın ortasında bulunan ve tehlikeli durumda olan sütunun taşıyıcı özelliği kalmamış olup kemerler askıya alındıktan sonra sökülerek taş taklidi olarak yerine konulması uygundur. Diğer sütunlardaki noksan yerler ise beyaz çimento ve taş tozu karışımı ile tamamlanacaktır.

Üst örtü için iddiasız olarak ahşap oturtma çatı üzerine kurşun kaplama düşünülmüştür.

Halen mevcut olmayan üst kat revakında taşıyıcı eleman ve kuruluş olarak ahşap malzeme tercih edilmiştir. Kare kesitli ahşap sütun, üzerine basit ahşap yastık, düz tahta ile yapılmış tavan altı tahtası, iddiasız formda ahşap korkuluk sistemi kullanılmıştır.

Merdiven yeri restitüsyon tahminimizde revaklarda olması gerektiği kabul edilmiştir. Revakların batı uçlarında yaklaşık olarak 91x97cm. ebadındaki boşluklar normal bir merdivenin üst kata çıkmasına uygun değildir. Merdiven için çokça etüd yapılmış ve buraya olabilecek her türlü merdiven tipi denenmiştir. Ancak, hiçbiri normal bir insanın rahatlıkla çıkabileceği bir ölçüde değildir. Buradan ancak dikine duran gemici merdiveniyle yukarıya çıkılabilmektedir. Ama burası bir müze olarak değerlendirileceği ve buraya insanlar sık sık çıkıp inecekleri için merdivenin rahat olması gerekmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünce daha önce hazırlanan restorasyon projesinde merdivenler giriş eyvanının iki yanındaki odalara konulmuştur. Malzeme olarak da ahşap kullanılmıştır. Bu durum odaları böleceğinden ve aslında yerindeki izlere göre bu odaları ikiye ayıran kirişlemelerin duvarda kesintsiz olarak devam ettiği nazar-ı itibara alınarak merdivenler, avlunun batı köşelerinden tek kollu olarak üst kat revaklarına çıkarılmıştır.

Alt ve üst kat odalarında döşeme kaplaması için yaptığımız araştırma kazılarında herhangi bir malzeme bulunmamasına karşılık revakların ve avlu kenarında bulunan malzemeye (taş) uyum sağlamak için yonutaşı kaplama olarak düşünülmüştür. Ancak Koruma Kurulunun uygun görmesi halinde avlu ve oda döşemeleri sun'î taş plâk (karo mozaik) ile de kaplanabilecektir. (Aynı tarz bir uygulama Afyon-İhsaniye Döğer Kervansarayında da tatbik edilmiştir.)

Yine, araştırma kazısında avluda herhangi bir havuza rastlanılmadığından gerek restitüsyon düşüncemizde ve gerekse restorasyon projesinde havuza yer verilmemiştir. Fakat karşılaştırdığımız medreselerin hepsinin avlularında havuz bulunmaktadır. Bu konuda tam bir karar verilememiştir. Ancak Koruma Kurulunun uygun görmesi halinde avluya iddiasız bir havuz yapılabilecektir.

KULLANIM PROJESİ:

Kullanım olarak uzun mütalâlar neticesinde eserin şehre olan uzaklığı, mimarî yapısı gözönüne alınarak müze olmasına karar verilmiştir. Buna uygun olarak odaların çoğu ve ana eyvan teşhir için ayrılmış, müze müdürü ve müze araştırmacısı için birer oda tahsis edilmiş; ayrıca servisler için de gereken mekânlara yer verilmiştir.

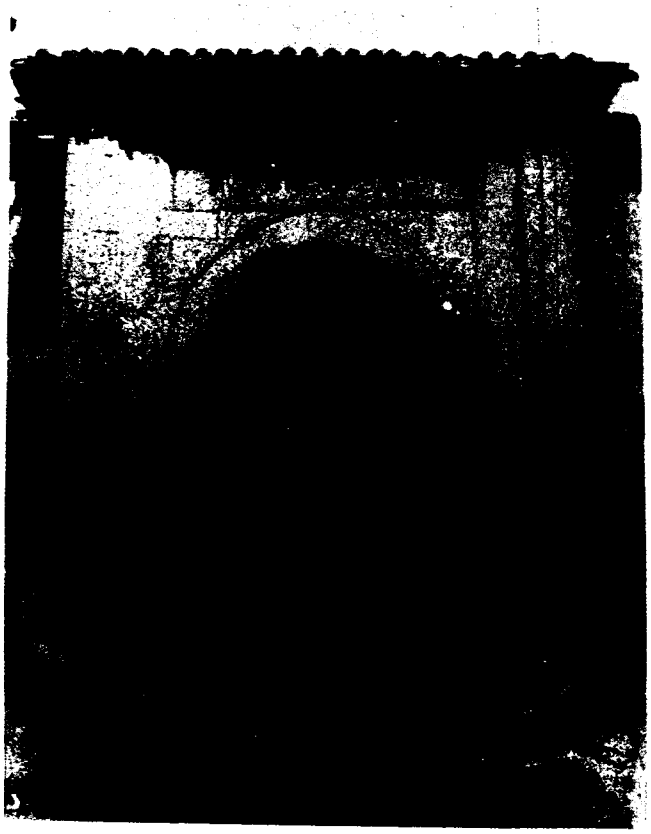
Hazırlanan kullanım projesi avan proje mahiyetindedir. Müze konusunda gereken kanuni formaliteler yerine getirildikten sonra toplanacak malzemeye göre bir tefriş ve sergileme şekli belirlenecektir.

Medrese 1992-93 yıllarında onarım sonrası fotoğraflarında da görüldüğü üzere Vakıflar Genel Müdürlüğünce büyük ölçüde onarılmıştır. Onarım kullanım projesinin uygulanması ile tamamlanmış olacaktır.

TABLO - 1

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİ 9/2 NO'LU DEFTERDEKİ SULTAN HATUN MEDRESESİNE AİT ŞAHSİYET KAYDI

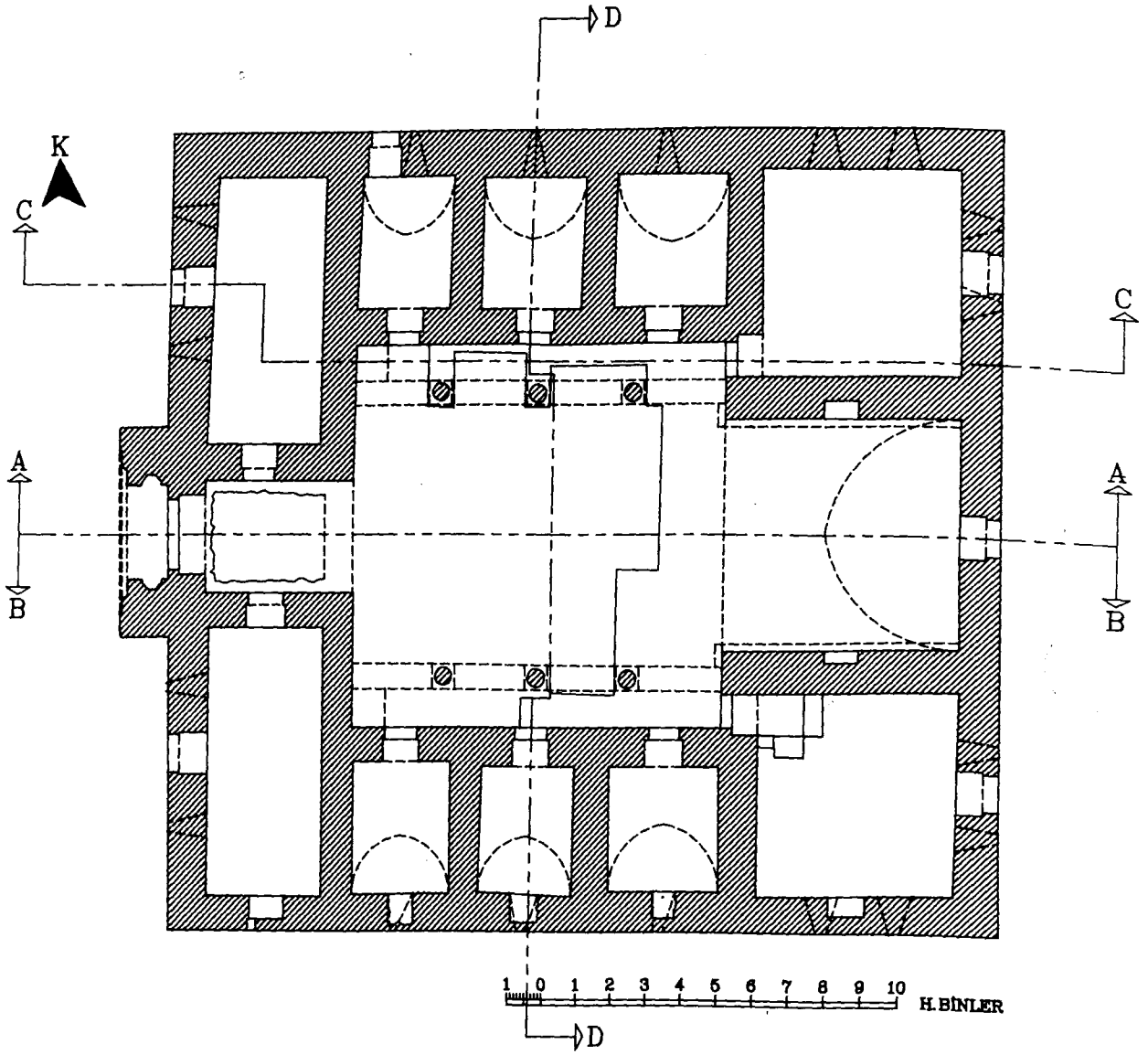
Esas No	Hizmet Türü ve Tayin Edilen Ücret	Hizmet Yeri	Görevlinin İsmi	Tevcih Tarihi	Vakfın Adı ve Esas Oldğu Yer	Atik Esas Defder	Yapılan İşlemler
1419	Müderris Hisse-i nısıf	Vazife-i Muayyene	Osman Efendi İbni Seyyid Mehmed Sadullah	29 Safer 1290	Nezareti Evkaf-ı hümayuna mülhak evkafından Medine-i Antalya'da İstanos Kazasında Sultan Hatun Medresesi Vakfı	Yeşil Vakıf Muhasebe 271	Mümaileyhin vefatı ile nısıf hissesi mahlulünden diğer nısıf mutasarrıfı Mehmed Efendi niyabeti ile sağir mahdumu Hafız Mehmed Efendiye ba-işareti aliyye-i meşihat nazeretpenahi tevcih olunmuştur. 3600 25 Şevval 330 14 Eylül 329
1420	Müderris Hisse-i nısıf	Vazife-i Muayyene	İsmail Efendi İbni Hacı Ali	7 Muharrem 1273	Nezareti Evkaf-ı hümayuna mülhak evkafından Medine-i Antalya'da İstanos Kazasında Sultan Hatun Medresesi Vakfı	Yeşil Vakıf Muhasebe 271	Mümaileyhin vukuu vefati ile mahlulünden mezkur nısıf hisse oğlu Mehmed Efendiye işaret ve irade-i aliyye tevcih. Selh Ramazan 1307

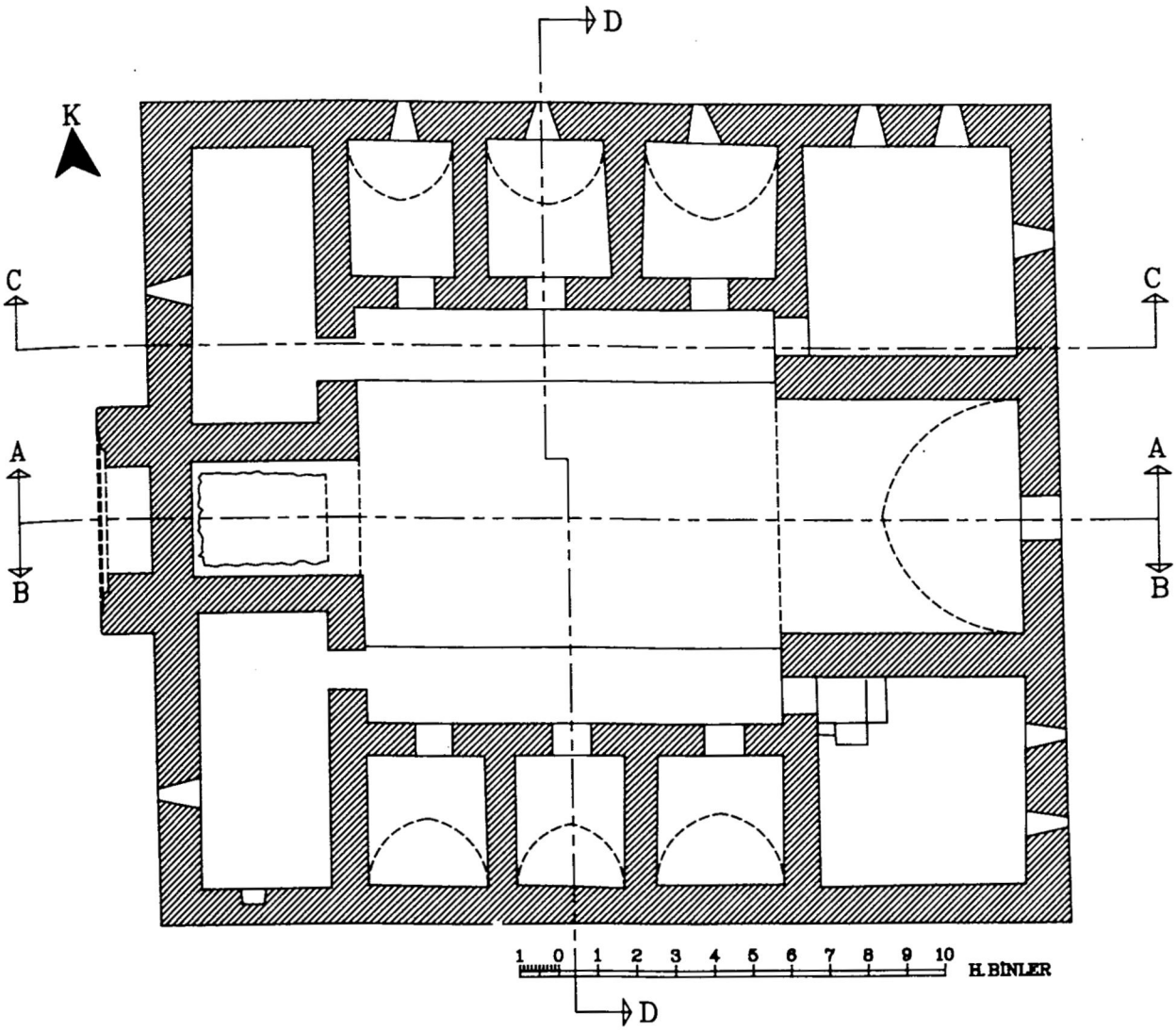
Res. 1: Medresenin 1920'lerdeki hali (Riefstahl 1931, res.208).

Res. 2: 1977 yılında, taçkapının sağlam hali (VGM. Arşivi).

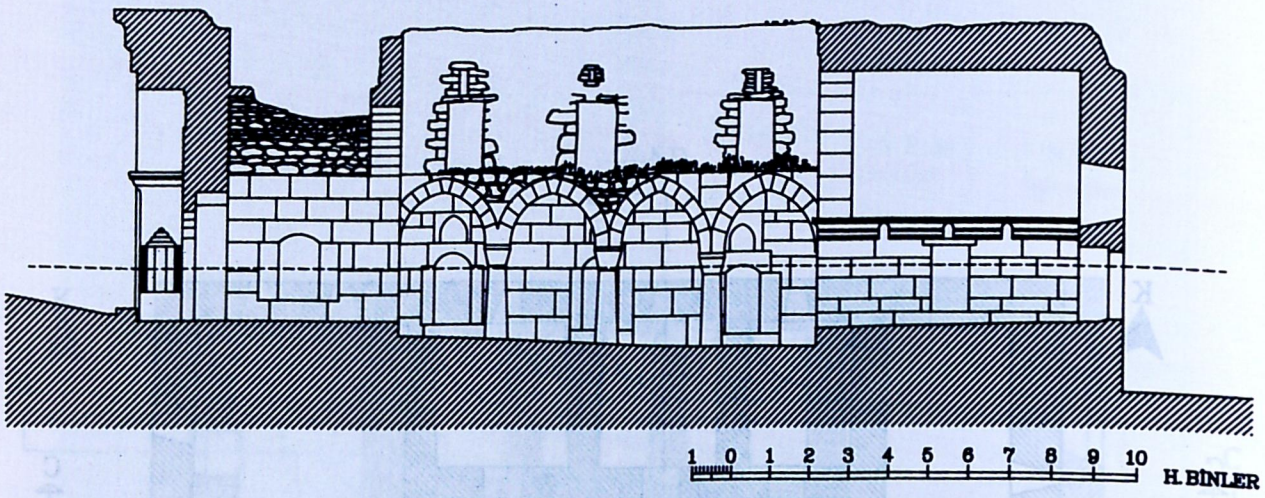

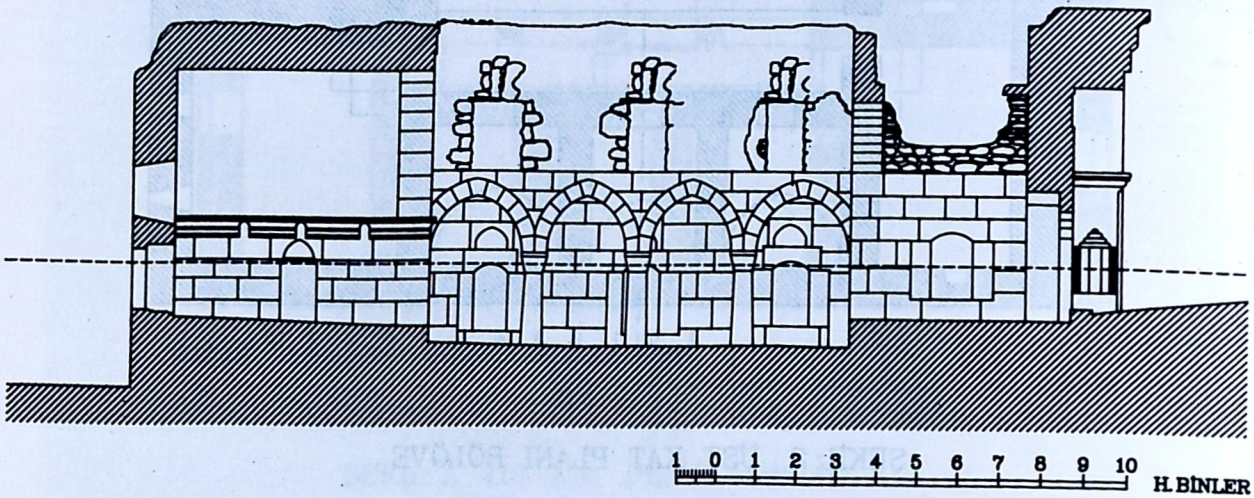
ŞEKİL: 1, ALT KAT PLANI RÖLÖVE

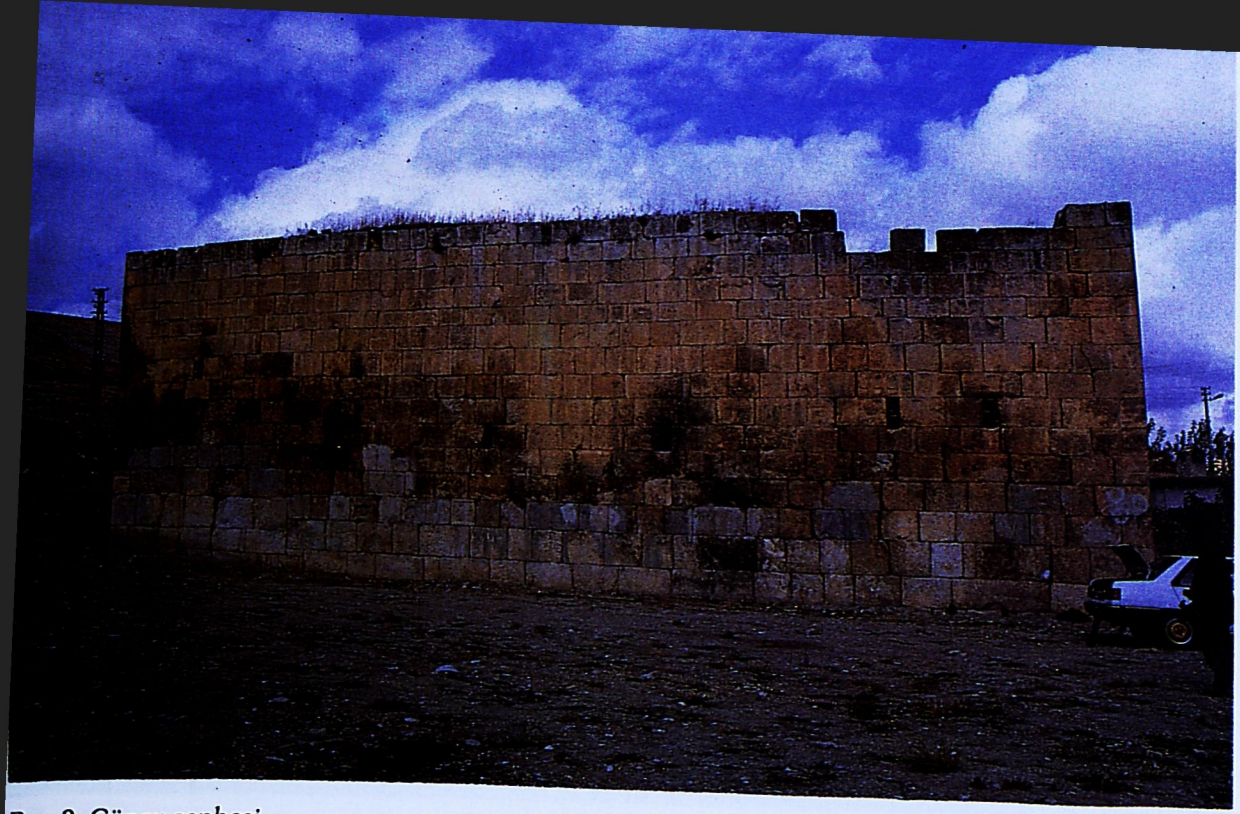
ŞEKİL: 2, ÜST KAT PLANI RÖLÖVE

ŞEKİL: 3, A–A KESİTİ RÖLÖVE

ŞEKİL: 4, B–B KESİTİ RÖLÖVE

Res. 3: Güney cephesi.

Res. 4: Kuzey cephesi.

Res. 5: Batı cephesi.

Res. 7: Taçkapının üst kısı

Res. 6: Kuzey cephenin temizlenmiş hali.

Res. 9: Taçkapıda mihrabiye.

Res. 10: İnşa kitabesi.

Res. 8: Taçkapıda devşirme silme.

Res. 11: Medrese içi, ana eyvana bakış.

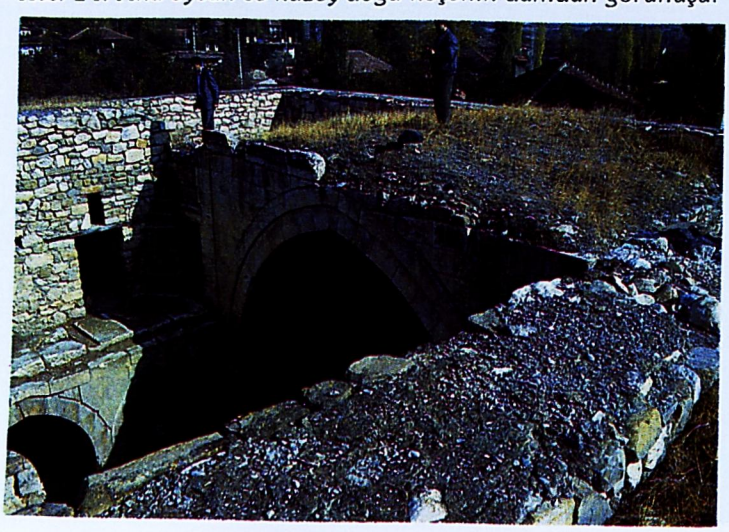

Res. 12: Avlunun temizlik sırasındaki hali.

Res. 13: Giriş eyvanı ve güney revakının damdan görünüşü.

Res. 14: Ana eyvan ve kuzey-doğu köşenin damdan görünüşü.

Res. 15: Kuzey-batı köşede bulunan odanın yerden görünüşü.

Res. 16: Güney-batı köşede bulunan odanın yerden görünüşü ve bazılarınca merdiven izi olarak kabul edilen duvar.

Res. 18: Güney revakının yerden görünüşü.

Res. 17: Üst kat hücrelerinden birinin içi.

Res. 19: Güney revakının üst kattan görünüşü.

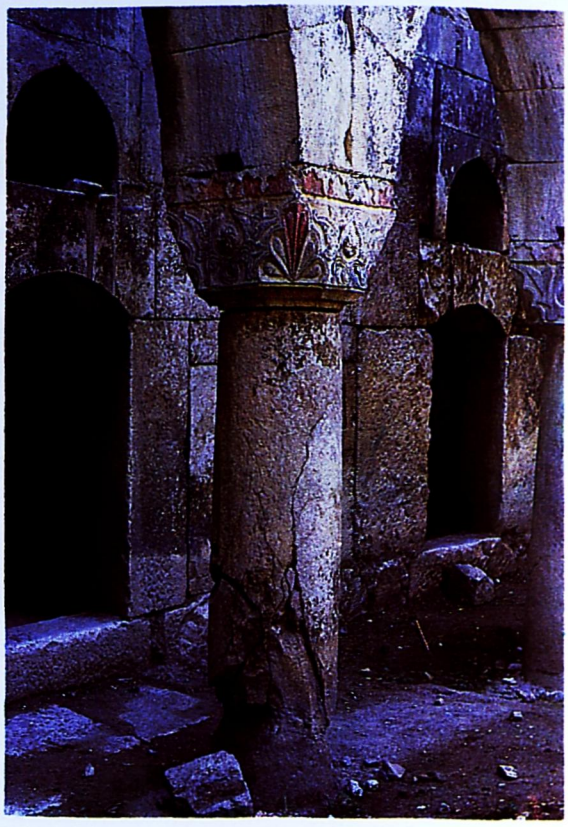

Res.20: Kuzey revakının döşemesinin görünüşü.

Res. 21: Kuzey revakının batı köşesi.

Res. 22: Güney revakının ortasındaki tehlikeli durumdaki sütun

Res. 23: Sütun başlığı.

Res. 24: Sütun başlığı.

Res. 25: Sütun başlığı.

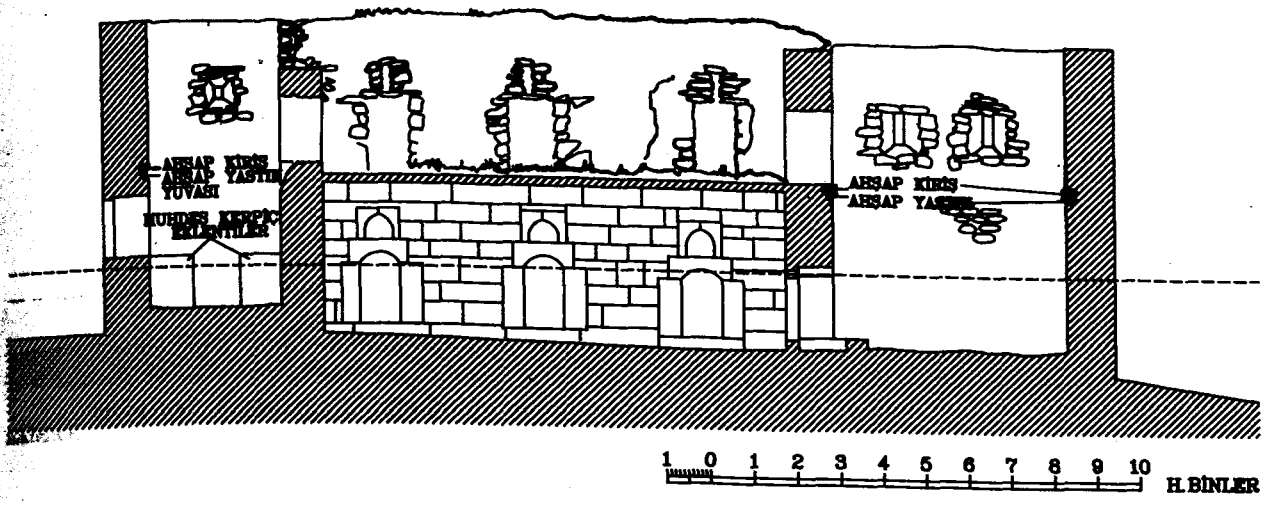

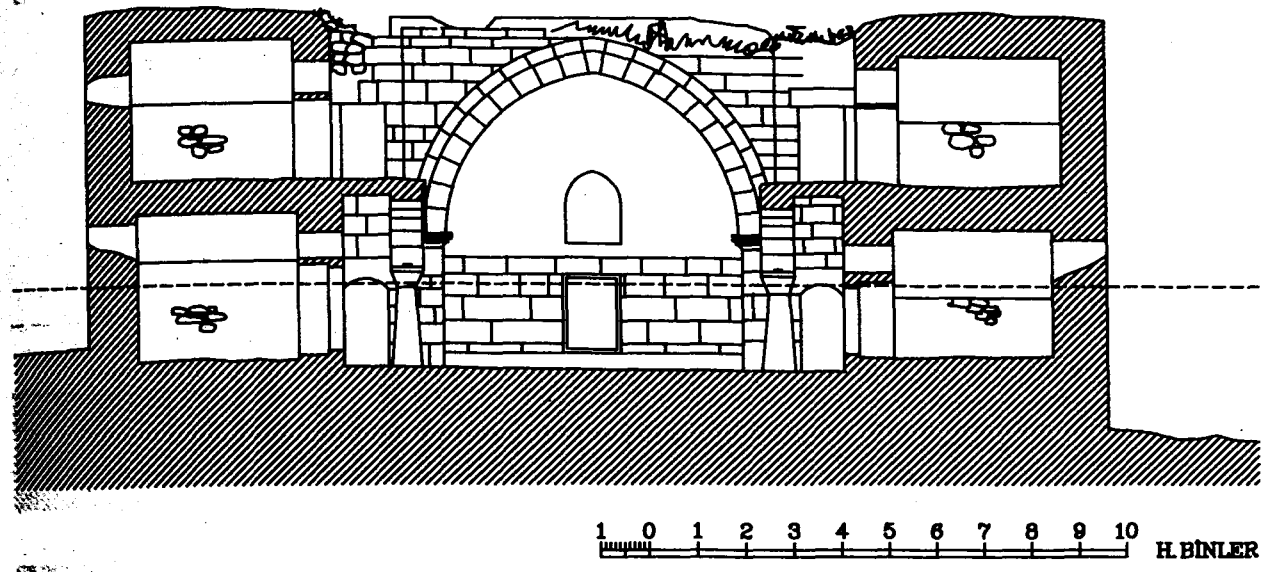
Res. 26: Onarımdan sonra batıdan genel görünüş (1994).

Res. 27: Onarımdan sonra avluya bakış.

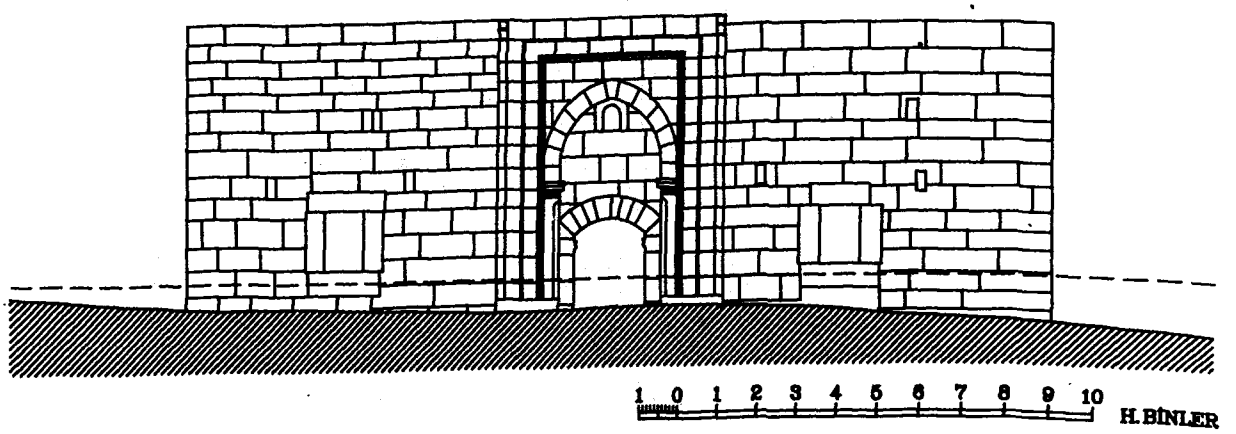

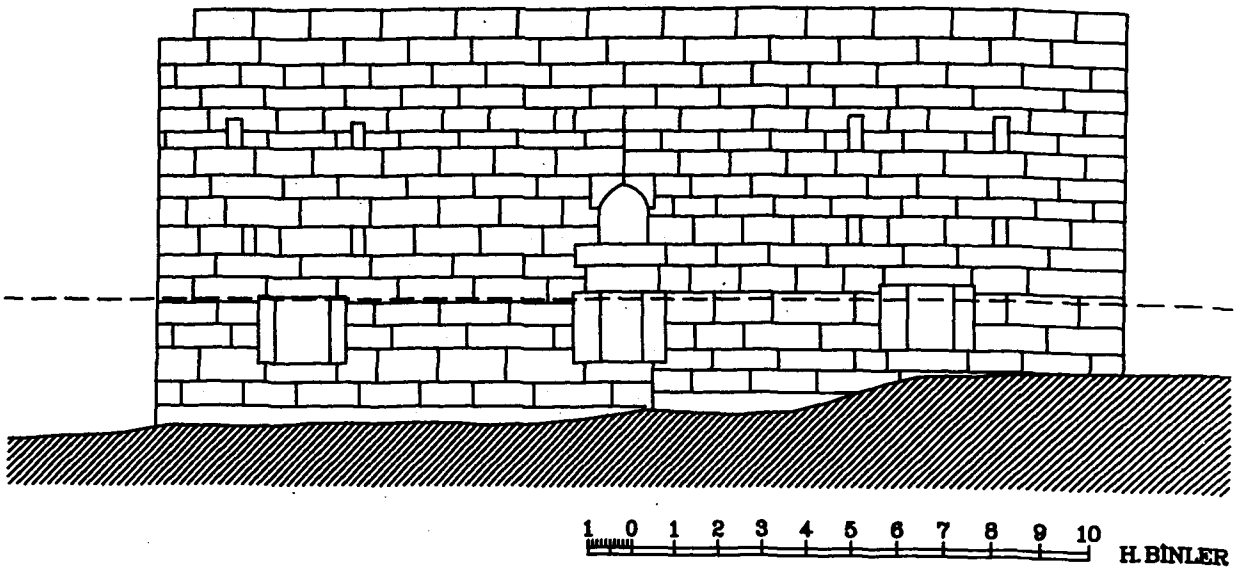
ŞEKİL: 5, C–C KESİTİ RÖLÖVE

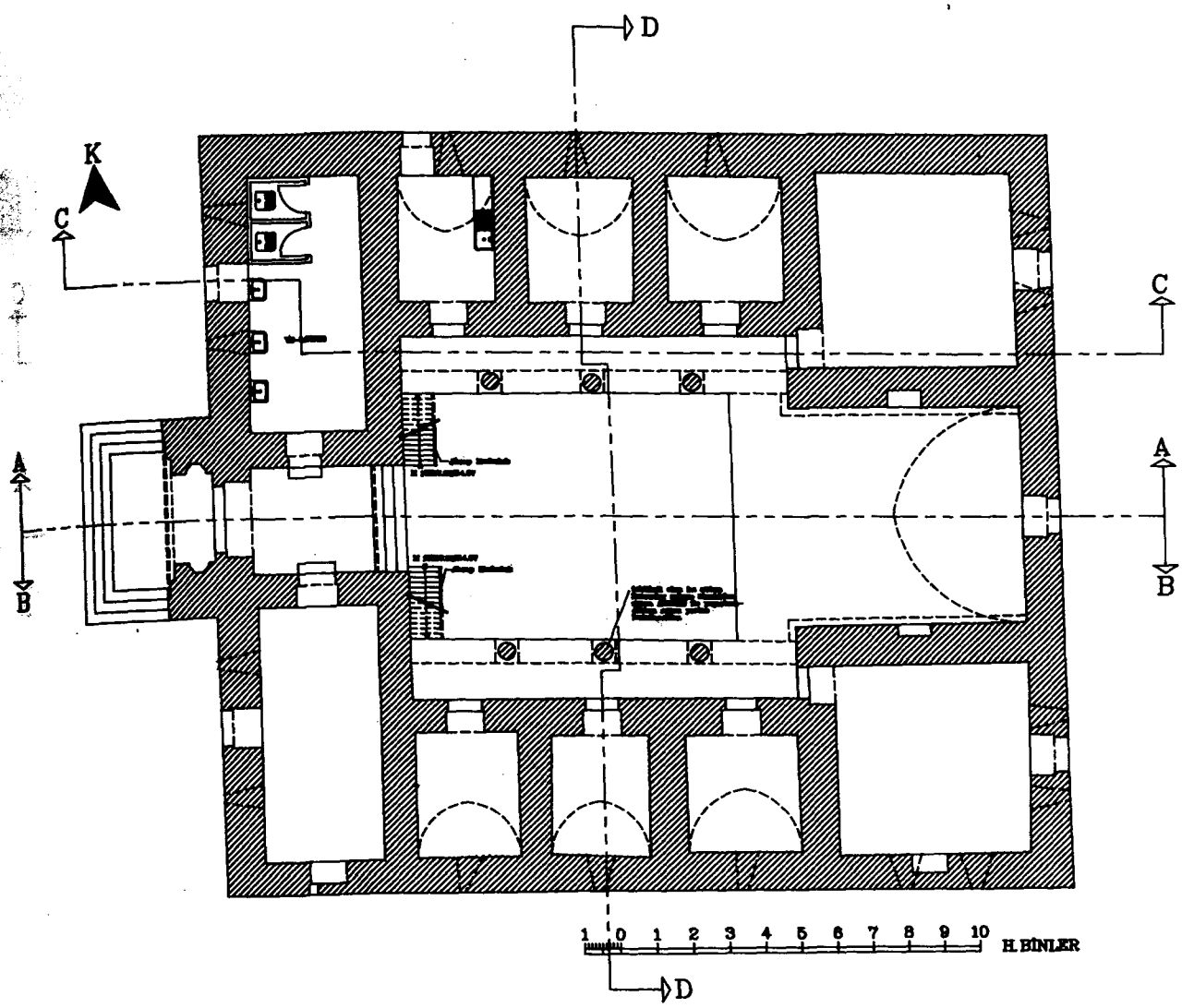
ŞEKİL: 6, D–D KESİTİ RÖLÖVE

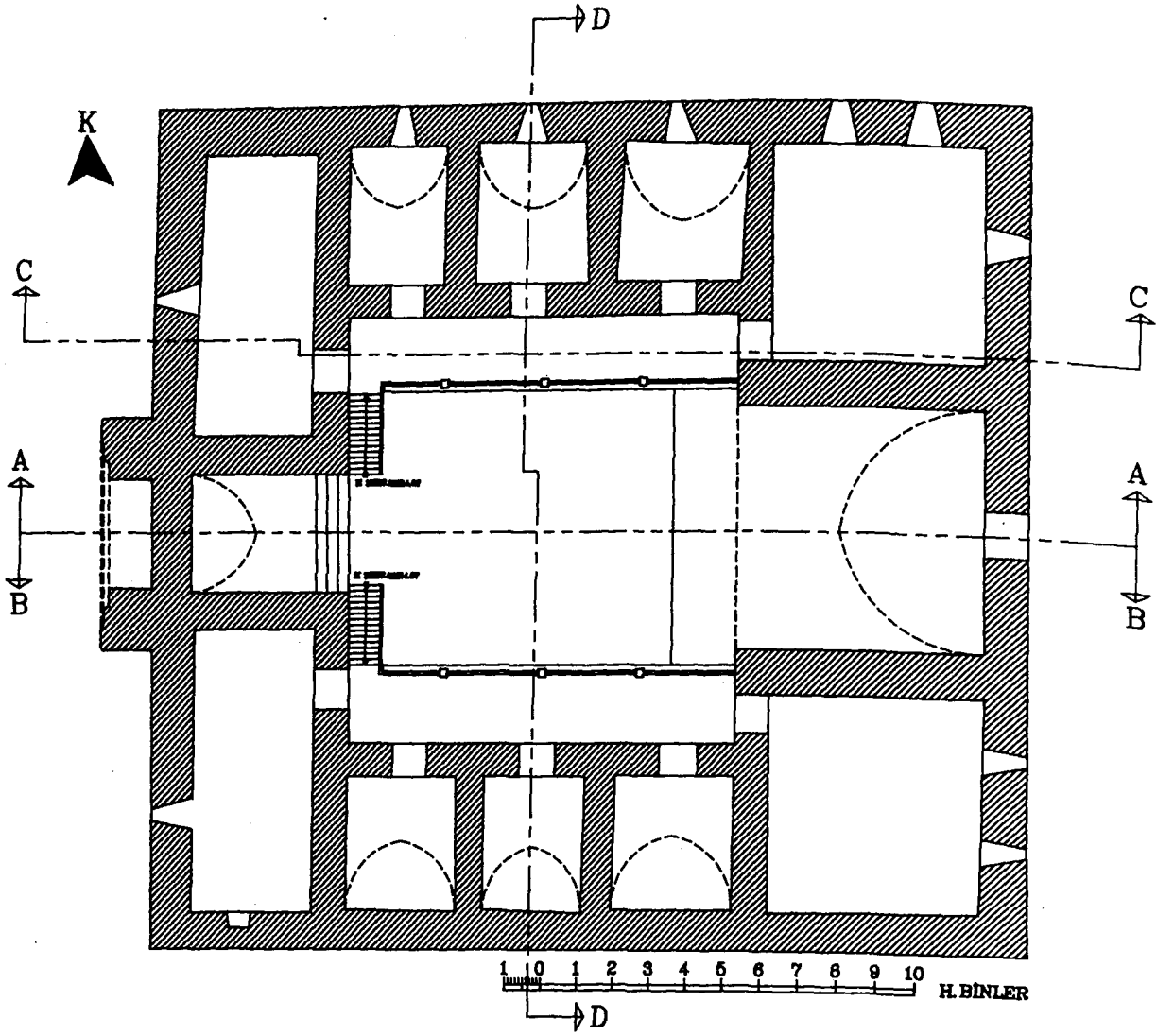
ŞEKİL: 7, ÖN CEPHE RÖLÖVE

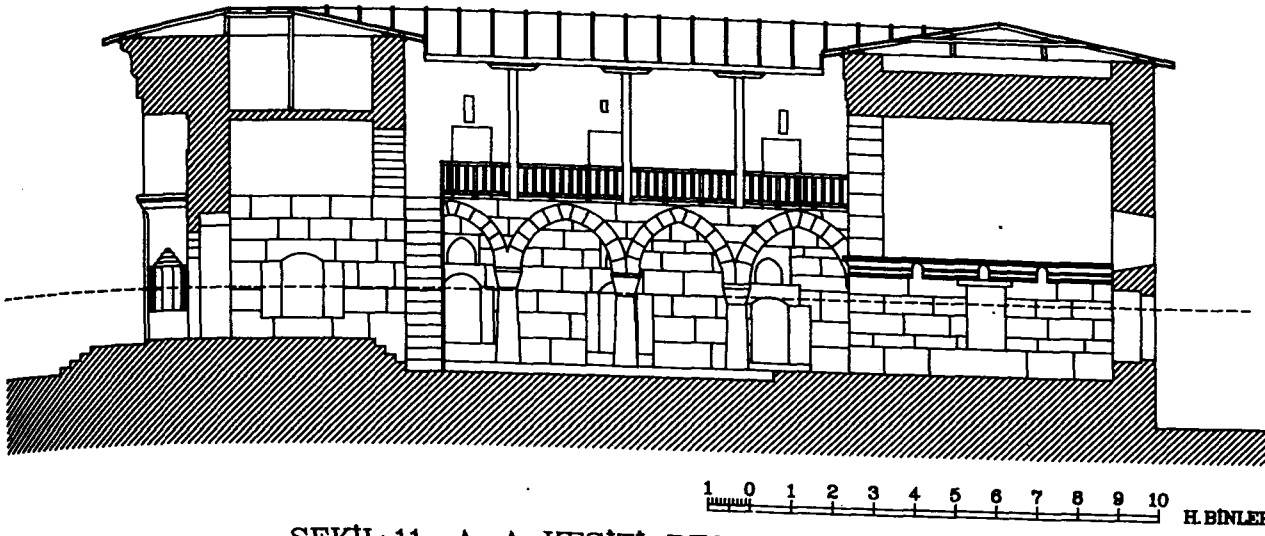
ŞEKİL: 8, ARKA CEPHE RÖLÖVE

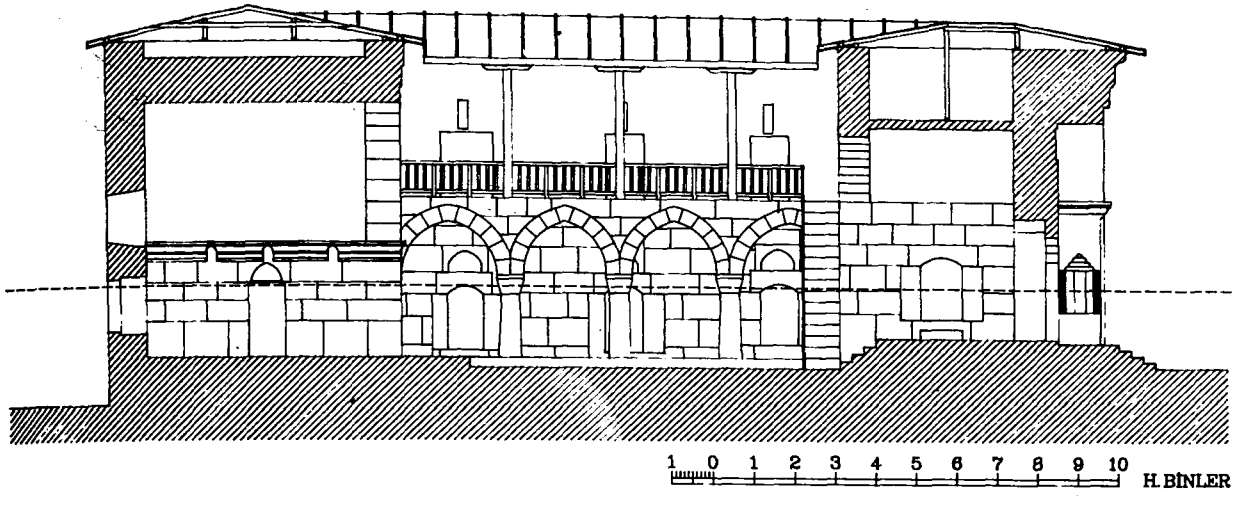
ŞEKİL: 9, ALT KAT PLANI RESTORASYON

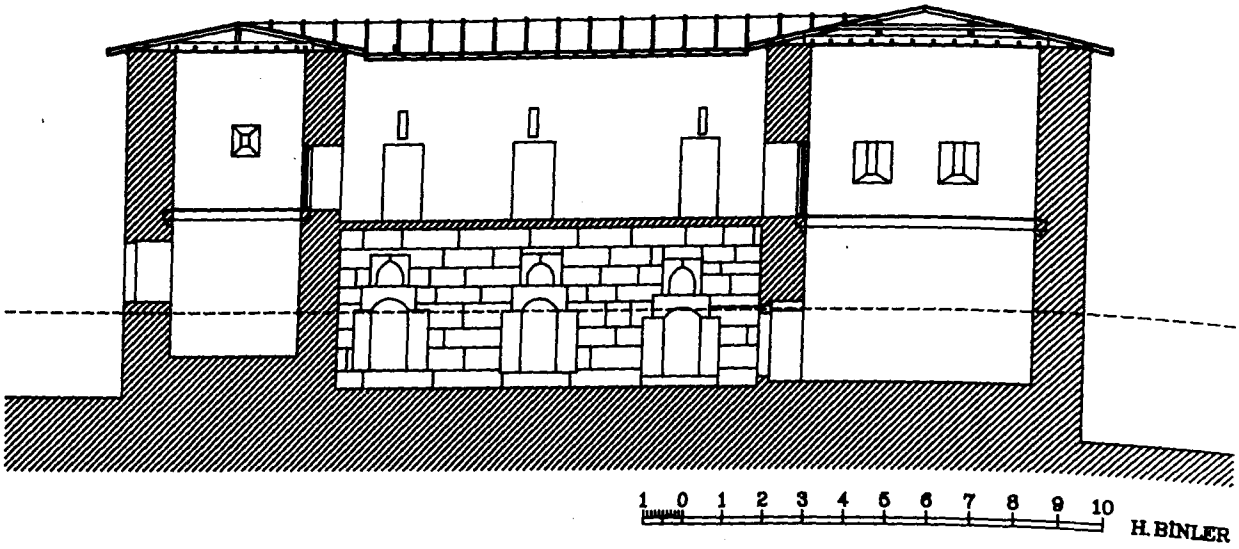
ŞEKİL: 10, ÜST KAT PLANI RESTORASYON

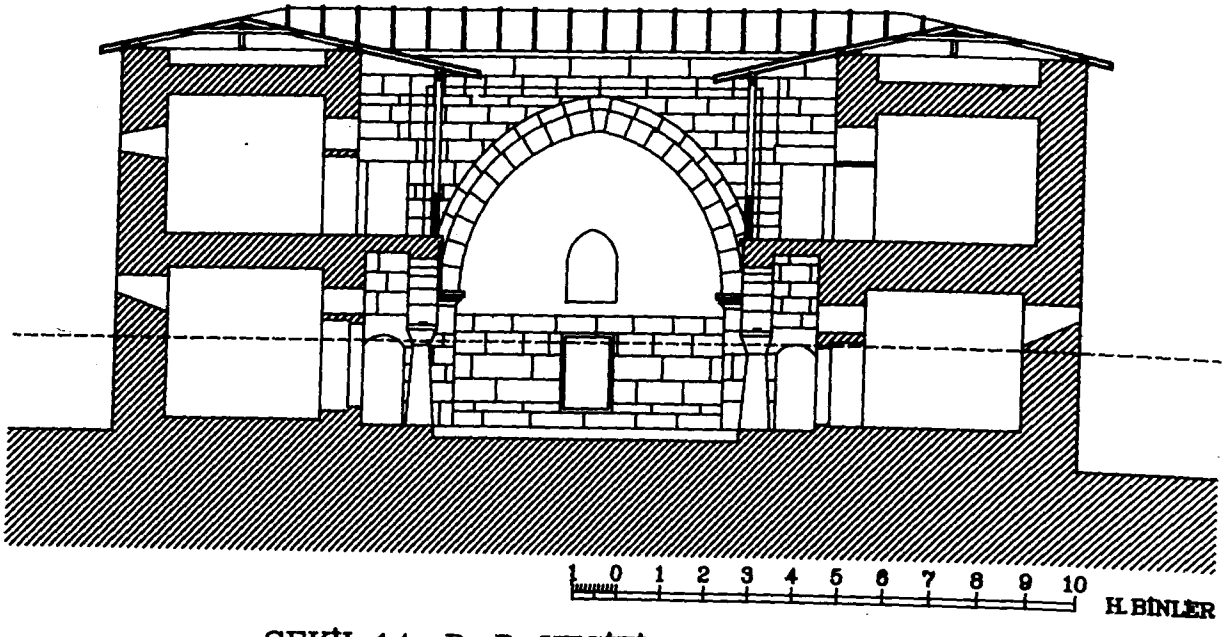
ŞEKİL: 11, A–A KESİTİ RESTORASYON

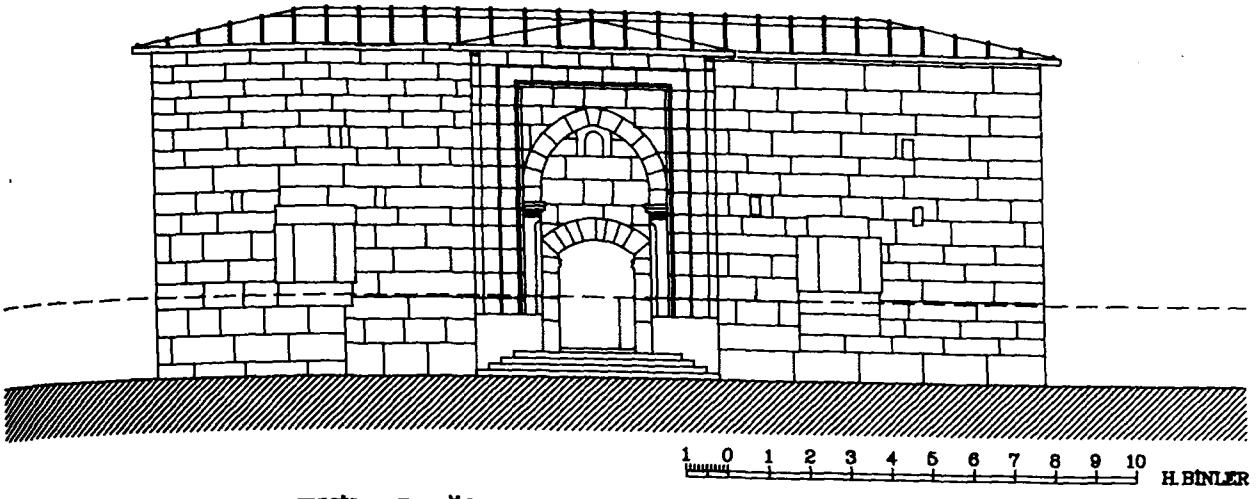
ŞEKİL: 12, B–B KESİTİ RESTORASYON

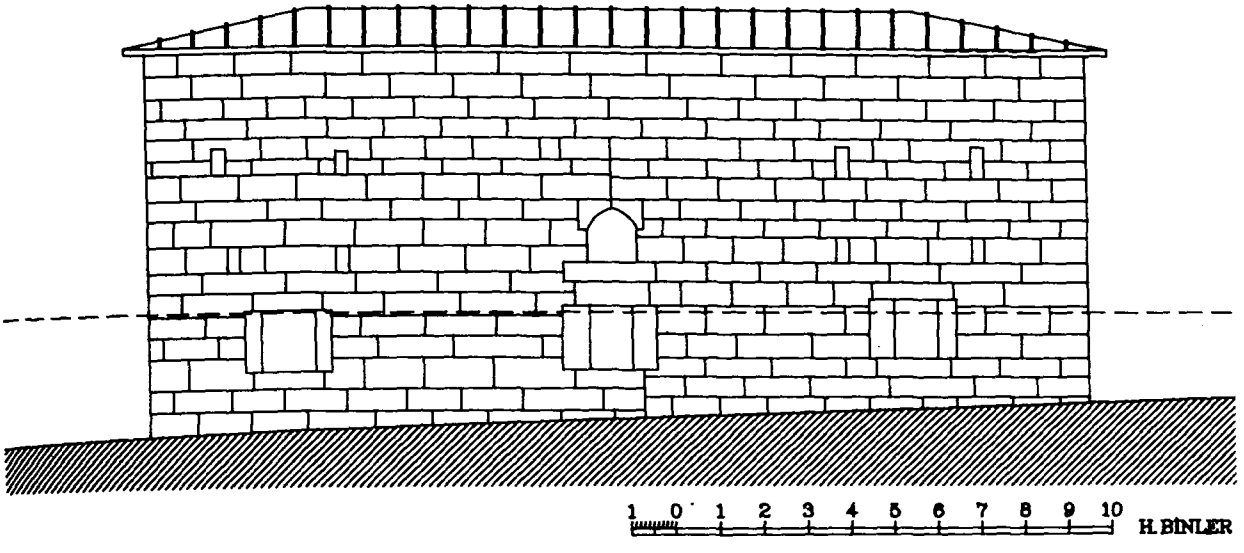
ŞEKİL: 13, C–C KESİTİ RESTORASYON

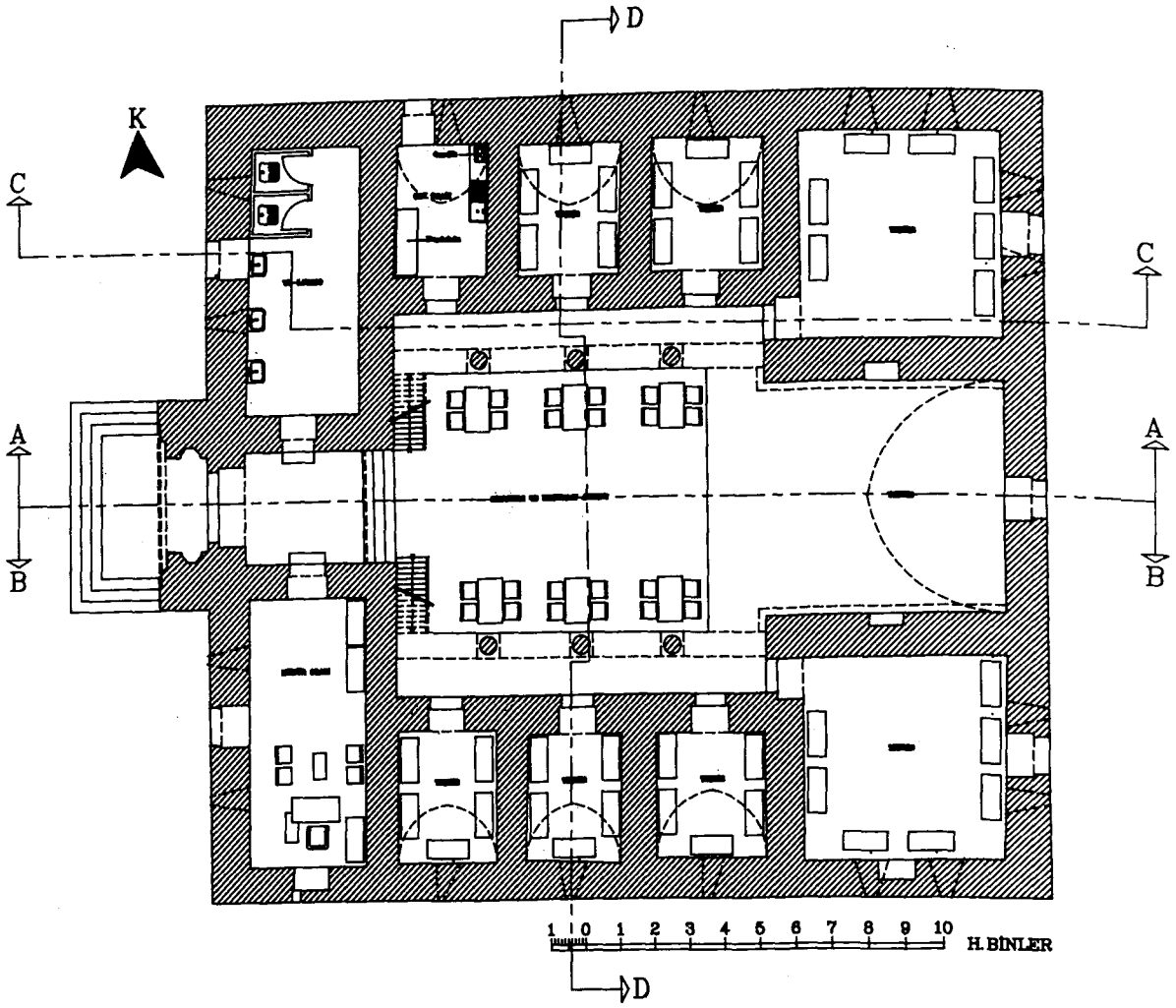
ŞEKİL: 14, D–D KESİTİ RESTORASYON

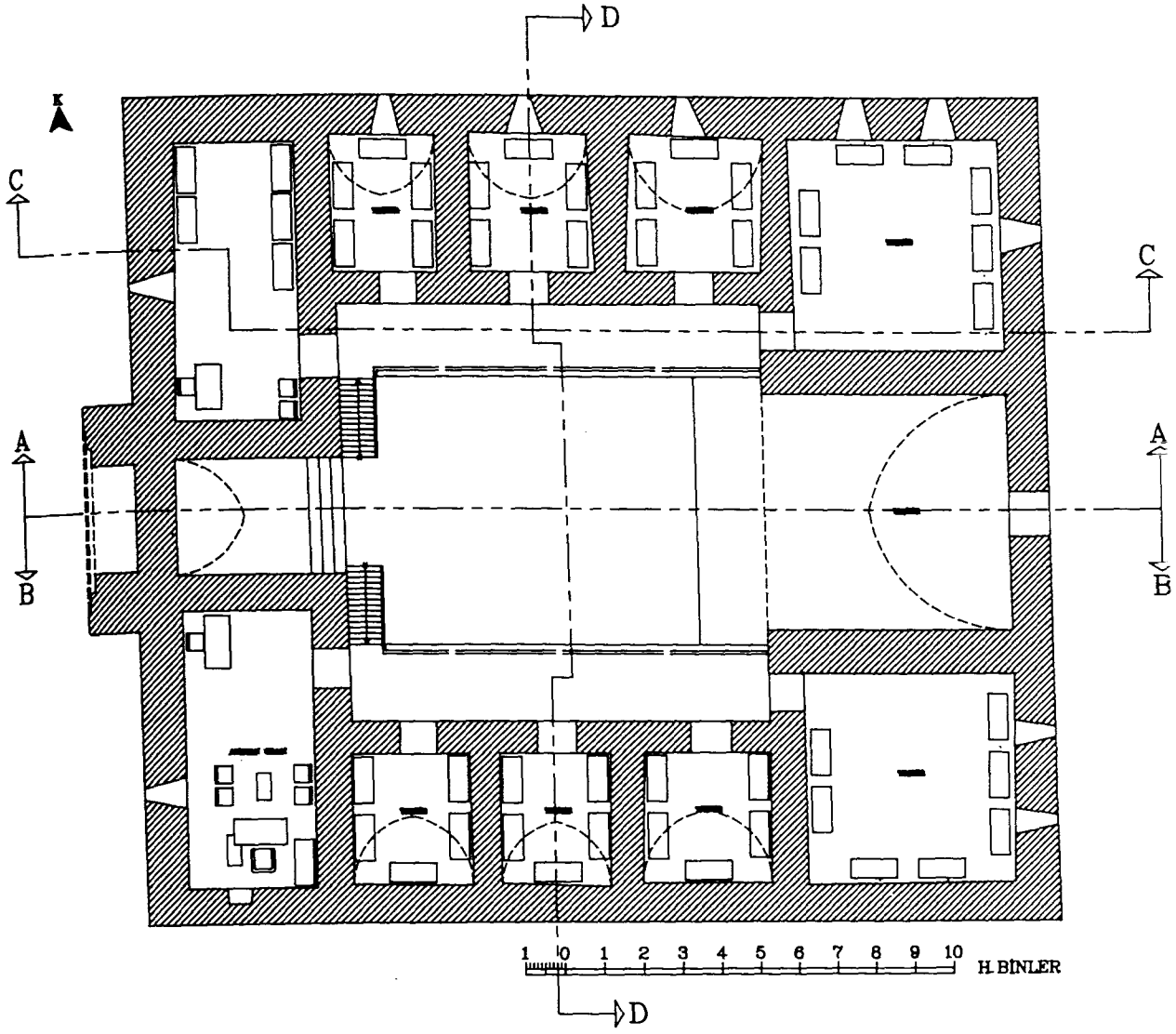
ŞEKİL: 15, ÖN CEPHE RESTORASYON

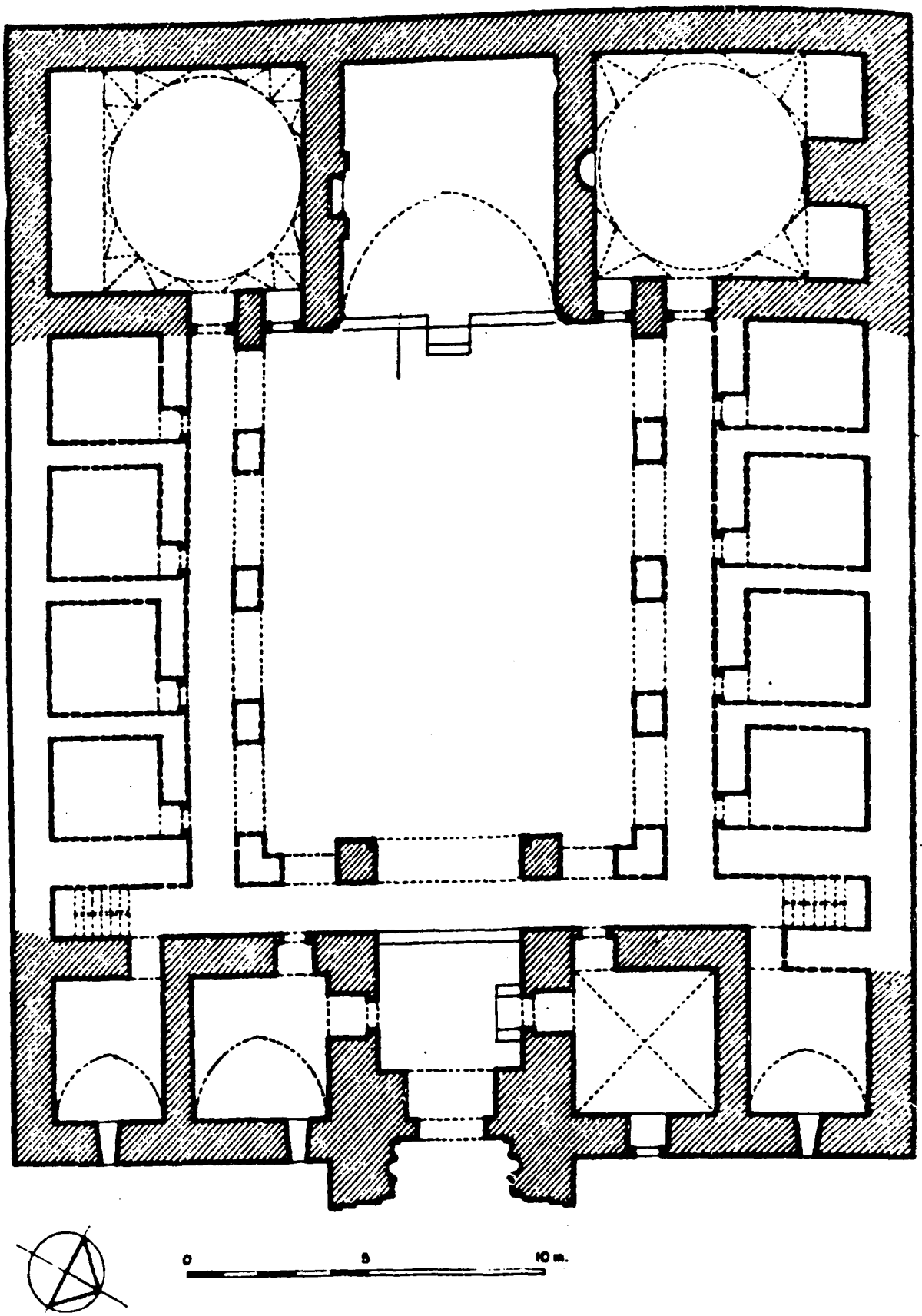
ŞEKİL: 16, ARKA CEPHE RESTORASYON

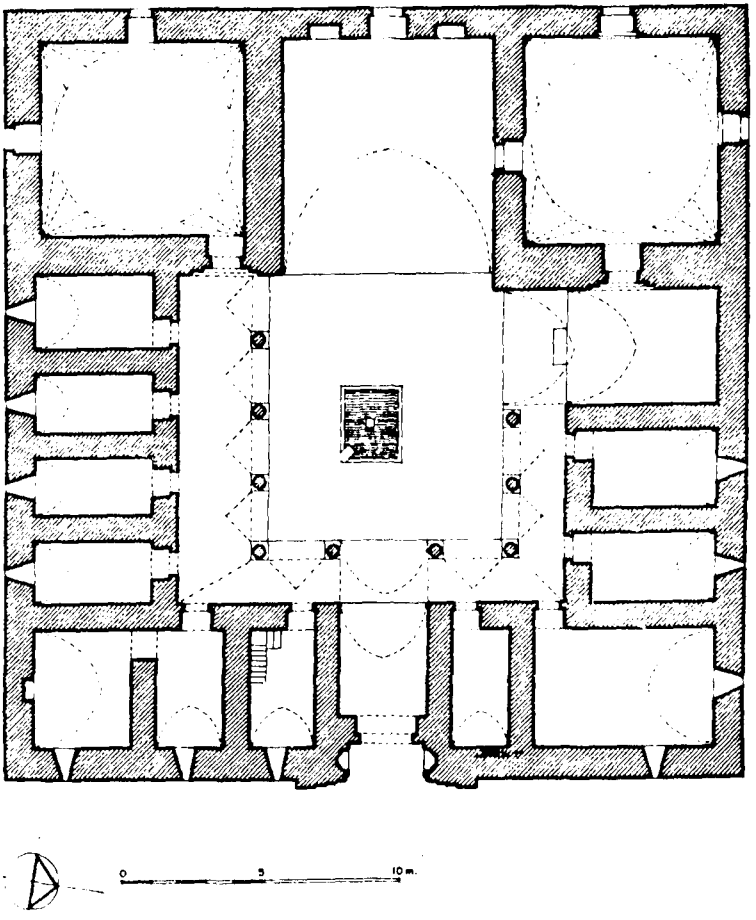
ŞEKİL: 17, ALT KAT PLANI KULLANIM

ŞEKİL: 18, ÜST KAT PLANI KULLANIM

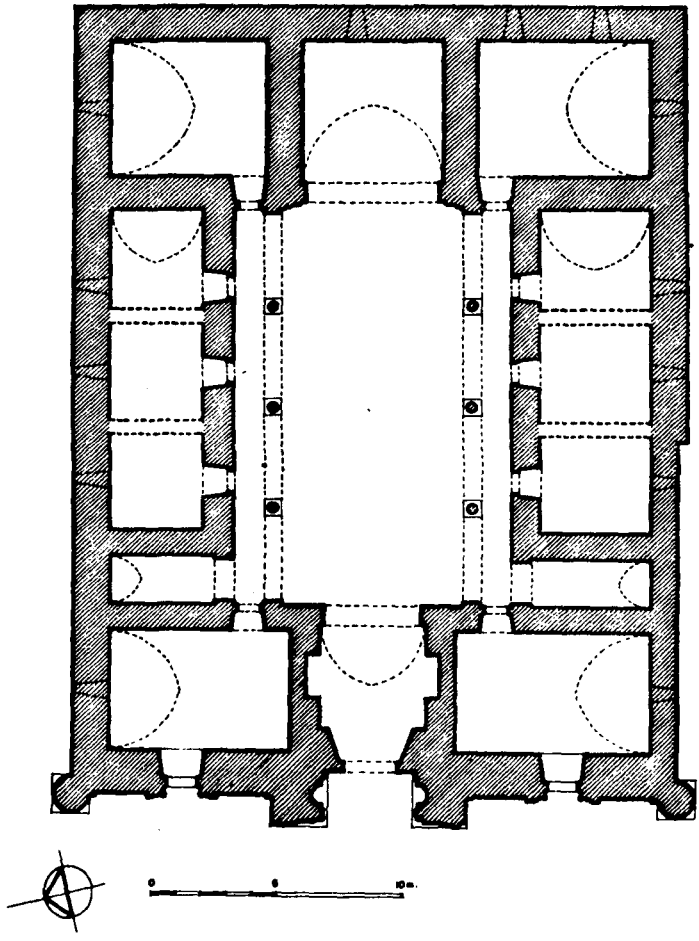

Şekil 19: Konya Sırçalı Medrese planı (A. Kuran)

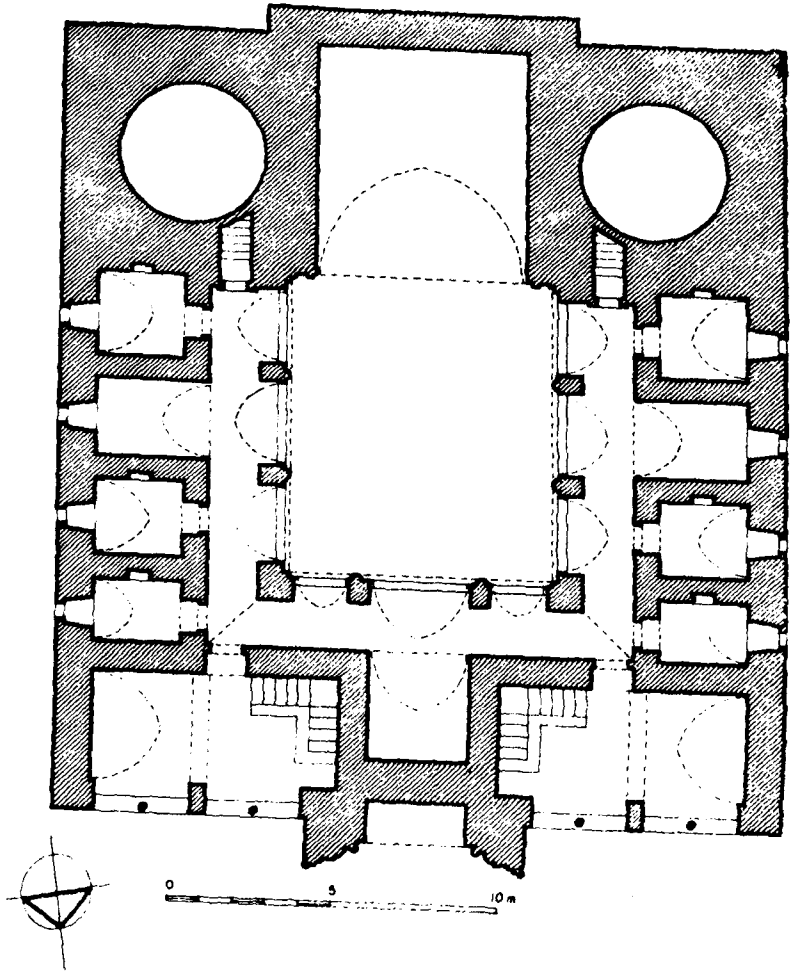

Şekil 20: Ermenek Tol Medrese planı (A. Kuran)

Şekil 21: Niğde Ak Medrese alt kat planı (A. Kuran)

Şekil 23: Amasya Bimarhane planı (A. Kuran)

Şekil 22: Niğde Ak Medrese üst kat planı (A. Kuran)